

**FATİH PROJESİNİN UYGULANMA SÜRECİNDEKİ
SORUNLARIN OKUL YÖNETİCİLERİ PERSPEKTİFİNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ:
TEKİRDAĞ/SÜLEYMANPAŞA ÖRNEĞİ**

Harun ÖZ

**Yüksek Lisans Tezi
İşletme Anabilim Dalı
Danışman: Doç.Dr.Murat Selim SELVİ**

2015

**T.C.
NAMIK KEMAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**FATİH PROJESİNİN UYGULANMA SÜRECİNDEKİ
SORUNLARIN OKUL YÖNETİCİLERİ PERSPEKTİFİNDEN
DEĞERLENDİRİLMESİ:
TEKİRDAĞ/SÜLEYMANPAŞA ÖRNEĞİ**

HARUN ÖZ

İŞLETME ANABİLİM DALI

DANIŞMAN: DOÇ.DR. MURAT SELİM SELVİ

TEKİRDAĞ-2015

Her Hakkı Saklıdır

ÖZET

FATİH Projesi, eğitim-öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanması, okullardaki teknolojik altyapının iyileştirilmesi, bilişim teknolojileri araçlarının ve eğitim materyallerinin en verimli şekilde kullanımının sağlanması amacıyla hazırlanmıştır. Fırsat eşitliğinin, dersliklerin teknolojik cihazlarla donatılması, bilişim teknolojisini kullanacak nitelikte teknik altyapının güçlendirilmesi sayesinde sağlanması planlanmaktadır. Sonuç olarak eğitimde kalite ve verimliliğin artırılması ve eğitim teknolojilerinden tüm öğrenci ve öğretmenlerin en üst düzeyde yararlanması ile eğitimde kalitenin artacağı düşünülmektedir.

Projenin; öncelikle ortaöğretim okulları, ilköğretim birinci kademe ve ikinci kademe, okul öncesi, özel eğitim uygulama okullarına doğru aşamalı bir yaygınlaştırılması planlanmaktadır. Uygulama süreci içerisinde bilişim teknolojisi araçları ile internetin bilinçli ve güvenli kullanımının sağlanması için gerekli yasal mevzuatın ve yararlanıcılar ile uygulayıcıları bilinçlendirme eğitimlerinin düzenleneceği belirlenmiştir. Projenin uygulanacağı okullarda görev yapmakta olan öğretmenler donanım altyapısı ve eğitim içerikleri konusunda hizmet içi eğitime tabi tutulacaktır. Öğretim programları, bilişim teknolojisi destekli öğretime uygun hale getirilerek eğitsel e-içerikler oluşturulacaktır. Öğrencilerin göreceği tüm dersler için e-kitap ve öğrenme nesneleri ve animasyonlar hazırlanacaktır.

Bu çalışma Tekirdağ İli Süleymanpaşa ilçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaöğretim kurumlarından sekiz liseyi kapsamaktadır. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Elde edilen bulgular betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda okullardaki teknik personelin yetersizliği, teknik altyapının hazır olmaması, proje için çalışan firmalar ile okullar arasındaki iletişim yetersizliği projenin gecikmesinin nedenleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fatih Projesi, EBA, E-kitap, Süleymanpaşa.

ABSTRACT

Fatih Project (Movement of Enhancing Opportunities and Improving Technology) has been prepared with the aim of supplying the equality of opportunity in education, improving technological infrastructure at schools, using the information technology devices and training materials most efficiently. It is planned to supply the equality of opportunity by equipping the classrooms with technological devices, empowering the technical infrastructure with the capability of using information technology. Consequently, it is supposed that the quality in education improves by enhancing the quality and productivity in education and benefitting from the training technologies most properly by all the students and teachers.

It is planned that firstly the project will be disseminated to the high schools, primary and secondary schools, pre-schools and special education practice schools incrementally. In the implementation process, regulating the necessary legal regulations for using the information technology devices and the internet consciously and safely and organizing the consciousness-raising trainings towards the users and operators have been determined. The teachers in which schools the project carried out will be educated in in-service training courses on hardware infrastructure and learning content themes. The educational electronic contents will be constituted by adopting the curriculum to the information technology supported education. Electronic book, learning materials and animations will be prepared for all lessons.

This study involves eight high schools of secondary education institutions in Süleymanpaşa county of Tekirdağ city which have been authorized under National Education Ministry. The semi-structured interview form has been used as the data collection tool. The discoveries obtained have been subjected to the descriptive analysis. At the end of the investigation, lack of technical staff, absence of technical infrastructure, delaying of the project because of the lack of communication among companies and schools have been found out.

Key Words: Fatih Project, EBA, Electronic Book, Süleymanpaşa

ÖNSÖZ

Bu çalışmada Tekirdağ İli Süleymanpaşa ilçesindeki genel liselerde FATİH Projesinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin okul yöneticilerinin bir değerlendirilmesi yapılmaktadır. Genelde nitel karakterli verilerden oluşan bu çalışma kapsamında, yönetsel, sevk ve idare, etkileşimli tahtalara ilişkin teknik destek, alt-yapı hazırlama ve proje değerlendirmesine ilişkin bilgilendirme konularında ortaya çıkan sorunlar araştırılmaktadır. Bu amaçla görüşmecilerin demografik özelliklerine ilişkin kısa bir anket formu yanında araştırma amacına uygun verilerin toplanabilmesi için yarı-yapılandırılmış Mülakat Formu geliştirilmiş olup; çalışma kapsamındaki okul yöneticilerine uygulanmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar ilgili okul yöneticileri ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü ile paylaşılmıştır.

Bu çalışmada emeği geçen danışmanım Sn. Doç. Dr. Murat Selim SELVİ'ye, İl Milli Eğitim Müdürü Sn. Halis İŞLER'e, okul yöneticileri Sn, Fuat Asım ARVAS'a, Güray ÖNDER'e Süreyya BAŞBUĞ'a, Ahmet COŞAN'a, Süleyman KARAGÖZ'e, Cavit NİŞANCI'ya, Hüseyin ŞAHİN'e ve Hasan DURMAZ'a öğretmen Adem ÖZSOY 'a teşekkür ederim. Ayrıca Yüksek Lisans programındaki değerli hocalarıma, çalışma boyunca sabırlı davranan, yardımlarını esirgemeyen sevgili eşim ve oğullarıma teşekkür ederim.

Harun ÖZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
Özet.....	i
Abstract.....	ii
Önsöz.....	iii
İçindekiler.....	iv
Tablolar Listesi.....	vii
Kısaltmalar Listesi.....	viii

GİRİŞ

Problem.....	2
Amaç ve Önem.....	3
Sınırlılıklar.....	3
Varsayımlar.....	3

1. BÖLÜM

EĞİTİM-ÖĞRETİMDE PROJELER VE ÖNEMİ

1.1. Proje Tanımı ve Özellikleri.....	4
1.2. Eğitim Teknolojisi.....	5
1.3. Dünyada Eğitime İlişkin Benzer Proje Uygulamaları.....	6
1.4. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Eğitim Teknolojilerine İlişkin Projeleri.....	8
1.5. Türkiye ile Dünyadaki Uygulamaların Karşılaştırılması.....	10
1.6. Proje Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar.....	12
1.7. Eğitimde FATİH Projesi Çalışma Planı.....	15
1.7.1. Liderlik ve Vizyon.....	16
1.7.2. Öğrenim Süreci.....	16
1.7.3. Verimlilik	17
1.7.4. Altyapı.....	17
1.7.5. Ölçme ve Değerlendirme.....	18
1.7.6. Bilişim Etiği.....	19
1.8. FATİH Projesine İlişkin Yapılan Bazı Çalışmalar.....	20

2. BÖLÜM

FATİH PROJESİ VE BİLEŞENLERİ

2.1. FATİH Projesi ve Hedefi.....	25
2.2. FATİH Projesinin Bileşenleri.....	29
2.2.1. Donanım ve Yazılım Altyapı Bileşeni.....	29
2.2.1.1. Etkileşimli Tahta ve Özellikleri.....	30
2.2.1.2. Tablet.....	32
2.2.2. EBA (Eğitim-Bilişim Ağı) Bileşeni.....	33
2.2.3. Bilgi Teknolojileri Kullanımı Bileşeni.....	36
2.2.4. Hizmet-içi Eğitim Bileşeni.....	38
2.2.4.1. FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı Kursu.....	40
2.2.4.2. Eğitimde FATİH Projesi Kapsamında Teknoloji ve Liderlik Forumu Kursları (Yönetici Eğitimleri).....	41
2.2.5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT Kullanımı Bileşeni....	42

3. BÖLÜM

FATİH PROJESİNİN UYGULAMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN YÖNETSEL SORUNLARA İLİŞKİN BİR ALAN ÇALIŞMASI

3.1. Yöntem.....	45
3.2. Bulgular.....	46
3.2.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular.....	46
3.2.2. Gözleme İlişkin Bulgular.....	47
3.2.3. Mülakata İlişkin Bulgular.....	48
3.2.3.1. YönetSEL Sorunlar.....	48
3.2.3.2. Sevk ve İdare Sürecine İlişkin Sorunlar.....	50
3.2.3.3. Etkileşimli Tahtaya İlişkin Teknik Sorunlar.....	52
3.2.3.4. Altyapının Hazırlanmasına İlişkin Teknik Sorunlar.....	54
3.2.3.5. Geri Bildirime İlişkin Sorunlar.....	56
3.2.3.6. Bürokratik İletişime İlişkin Sorunlar.....	58
3.2.3.7. Bilgilendirme ve Sürece İlişkin Sorunlar.....	60

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
KAYNAKÇA.....	67
EKLER	
EK-1 Anket ve Mülakat için Valilik İzin Onayı.....	74
EK-2 Anket ve Mülakat Soruları Formu.....	75

TABLolar LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 1: Proje Çalışma Planı Örneği Özet Tablo.....	15
Tablo 2: Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular.....	46
Tablo 3: Yönetsel Sorunlara İlişkin Benzer Ve Farklı Sorunlar.....	49
Tablo 4: Sevk ve İdare Sürecine İlişkin Sorunlar.....	51
Tablo 5: Okullara Verilen Etkileşimli Tahtaya İlişkin Sorunlar.....	53
Tablo 6: Altyapının Hazırlanmasına İlişkin Sorunlar.....	56
Tablo 7: Geri Bildirime İlişkin Sorunlar.....	58
Tablo 8: Bürokratik İletişime İlişkin Sorunlar.....	60
Tablo 9: Bilgilendirme ve Sürece İlişkin Sorunlar.....	62

KISALTMALAR LİSTESİ

- FATİH : Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
EHF : Evrensel Hizmet Fonu
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
DPT : Devlet Planlama Teşkilatı
LCD : Liquid Crystal Display
BT : Bilgi Teknolojileri
TÜBİTAK : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
EHF : Evrensel Hizmet Fonu
YEĞİTEK : Yenilikçi Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
STK : Sivil Toplum Kuruluşu
KOSGEB : Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
EARGED : Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı
EBA : Eğitim Bilişim Ağı
MEM : Milli Eğitim Müdürlüğü
ET : Etkileşimli Tahta
e-Kitap : Elektronik Kitap
z-Kitap : Zenginleştirilmiş Kitap

GİRİŞ

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından hazırlanan Bilgi Toplumu Stratejisi'nde bilişim teknolojilerinin eğitim sistemimizde kullanımıyla ilgili olarak “Bilgi ve iletişim teknolojileri eğitim sürecinin temel araçlarından biri olacak ve öğrencilerin, öğretmenlerin bu teknolojileri etkin kullanımı sağlanacaktır.” Şeklinde ifade edilmektedir. Bu kapsamda, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı örgün ve yaygın eğitim verilen kurumlarda bilgi ve iletişim teknolojisi altyapısını tamamlanması, öğrencilere bu mekânlarda bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma yetkinliğinin kazandırılması, bilgi ve iletişim teknolojileri destekli öğretim programlarının geliştirilmesi istenmektedir. Bilgi Toplumu Stratejisi'nde ayrıca bilgi toplumuna dönüşümün sağlanması için Milli Eğitim Bakanlığı'nın görev alanıyla ilgili olarak aşağıdaki hedeflerin gerçekleştirilmesi istenmektedir.

- i. Bireylerin yaşam boyu öğrenim yaklaşımı ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun yapıların oluşumu ve e-içeriğin geliştirilmesi,
- ii. Ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin temel bilgi ve iletişim teknolojileri kullanım yetkinliklerine sahip olması,
- iii. İnternetin etkin kullanımı ile her üç kişiden birisinin e-eğitim hizmetlerinden faydalanması,
- iv. Öncelikle istekli olan, sonrasında ise herkese bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrenme ve kullanma fırsatının sunulması,
- v. Her iki kişiden birinin internet kullanıcısı olması,
- vi. İnternetin, toplumun tüm kesimleri vatandaş, veli, öğretmen, öğrenci için güvenilir bir ortam haline getirilmesi

Bu hedefe uygun olarak; Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı arasında imzalanan bir protokolle “Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi” (FATİH) isimli bir proje başlatılmıştır. Projenin temel hedefi; eğitim-öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve okullardaki teknolojik altyapının

iyileştirilerek, bilişim teknolojileri araçlarının en verimli şekilde kullanımının sağlanması olarak belirlenmiştir. Fırsat eşitliğinin, dersliklerin teknolojik cihazlarla donatılması ve teknik altyapının güçlendirilmesi sayesinde sağlanması planlanmaktadır. Aynı zamanda bu sayede eğitimde kalitenin artırılması ve eğitim teknolojilerinden tüm öğrencilerin, öğretmenlerin verimli bir şekilde yararlanmasının sağlanması amaçlanmıştır.

2. Problem

Milli Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı arasında imzalanan bir protokolle başlatılan proje, direkt olarak Milli Eğitim Bakanlığı'na ve doğal olarak MEB'e bağlı olan tüm kurumları ve okulları ilgilendirmektedir. Bilgi toplumuna geçiş sürecinde FATİH Projesinin MEB'e bağlı okullarda uygulanma sürecinde okul idarecilerinin yeterince bilgi sahibi olmaması ve uygulamalarda farklı davranış göstermeleri sorun teşkil etmektedir. Projenin hedeflenen sürede tamamlanamamış olması da başlı başına bir sorun oluşturmuştur. Bu çerçevede bu projenin uygulanması okul yönetimlerinin ne tür sorunlar yaşadıkları araştırmanın temel sorunsalını oluşturmaktadır.

3. Amaç ve Önem

Bu çalışmanın amacı okul yöneticilerinin FATİH Projesini uygulama sürecinde bugüne kadar ne tür sorunlarla karşılaştıklarına ilişkin tespitlerini, konuyla ilgili görüş ve tutumlarını belirlemektir. Bu çerçevede okul yöneticilerinin konuyla ilgili bilgi, görgü ve pratikteki deneyimlerini değerlendirerek; bu çalışmanın ilgili, görevli ve sorumlulara karar almada ve problem çözmede yardımcı olması amaçlanmaktadır. Diğer taraftan bu çalışmanın FATİH Projesi konusunda çalışma yapan akademisyenlere değişik bir bakış açısı kazandıracağı, ilgili alan yazına kendi çapında katkı sağlayacağı beklenmektedir.

4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları şu şekilde belirtilebilir:

1. Araştırma sadece Tekirdağ ili Süleymanpaşa ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı sekiz ortaöğretim okulunda yapılmıştır.
2. Araştırma sadece okul yöneticilerine yönelik yapıldığı için alınan veriler yöneticilerle sınırlıdır.
3. Elde edilen veriler anket ve mülakat formunda yer alan sorularla sınırlıdır.

5. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları şu şekilde özetlenebilir:

1. Veri toplama aracının, araştırmanın amacına uygun veri toplamada yeterli olduğu varsayılmıştır.
2. Cevaplayıcıların nitelikli oldukları FATİH Projesi ile ilgili deneyimleri oldukları ve yeterince bilgilendirildikleri varsayılmıştır.
3. Cevaplayıcıların sorulara samimiyetle ve doğru cevap verdikleri varsayılmıştır.

1. BÖLÜM

EĞİTİM-ÖĞRETİMDE PROJELER VE ÖNEMİ

1.1. Proje Tanımı ve Özellikleri

Proje; belirlenmiş bir süre ve bütçe dâhilinde, kaynakların nasıl ve ne şekilde kullanılacağını gösteren, açık olarak tanımlanmış hedeflere ulaşmaya yönelik bir dizi faaliyet sonucu orta ve uzun vadede başarıyı hedefleyen stratejik bir plandır (MEB, 2014a: 7). Eğitimle ilgili projelerde proje kavramı içerisinde hedef kitlede eğitim alan kişiler ve kurumlar da yer almaktadır.

Proje Bulunması Gereken Temel Özellikler:

Proje, bir ihtiyaçtan doğmalı ve ihtiyacın kaynağı olan sorunu çözmek için kurgulanmalıdır. Belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda açıkça belirtilmiş hedefleri olmalıdır. İlgili tarafları net bir şekilde belirlenmiş olmalıdır. Projenin uygulanacağı yer (kapsayacağı bölge ve/veya mekânlar) belirli olmalıdır. Belirli bir zaman diliminde gerçekleşmelidir. Belirli bir bütçesi olmalıdır. Belirli kaynakları tüketmeli ve sonucunda belirli çıktıları sağlamalıdır. Unsurları anlamında özgün ve tek olmalıdır. Hedeflere ulaşmak için yapılması gereken her faaliyet ve bu faaliyetlerin nasıl bir sıralama ile gerçekleştirileceğinin ayrıntıları belirlenmiş olmalıdır. Sürdürülebilirliğin (proje tamamlandıktan sonra çıktıların devamlılığı) nasıl sağlanacağı açıklanmış olmalıdır. Uygulama aşamasında projeyi etkileyebilecek varsayımları net ve kabul edilebilir olmalıdır (MEB, 2014a: 7).

1.2. Eğitim Teknolojisi

Eğitimin amacı talep edilen bilginin, talep eden kişilere uygun bir şekilde arz edilmesidir. Bu arz ve talebin gerçekleşmesi sırasında kullanılan yöntemlere teknolojik araçların da eklenmesiyle Eğitim Teknolojisi kavramı oluşmuştur.

Eğitim teknolojisi, öğrenmenin tüm yönlerini içeren problemleri sistemli bir şekilde araştıran, bu sorunlara çözümler geliştirmek amacıyla insan gücü, bilgi, yöntem, teknik, araç-gereç ve düzenleme gibi öğeleri işe katarak uygun tasarımlar geliştiren, bu sonuçları uygulayan, değerlendiren ve yöneten karmaşık bir süreçtir (Yalın, 2004: 3).

Uşun (2006)'ya göre, eğitim teknolojisinde; kuramsal esaslar, hedef, öğrenci, insan gücü, yöntem teknik, ortam, öğrenme durumları ve değerlendirme olmak üzere sekiz ögesi bulunmaktadır. Bu öğeler incelendiğinde, eğitim teknolojisinin eğitim uygulamalarında ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Yani eğitim teknolojisi, eğitim teorisinden uygulamasına kadar oldukça geniş bir alanı, daha doğrusu eğitim etkinliklerinin her yönünü kapsamakta ve eğitim uygulamalarına, bütüncül bir yaklaşımı göstermektedir. Eğitim teknolojisi, çevre ayarlanmasında belli öğrenmeleri kılavuzlamak için belli öğretme yöntemleri kullanırken, öğretmenin dersinin gereğince belli eğitim araç ve gereçlerinde yararlanma işlemi olarak ifade edilmektedir. Günümüzde eğitim ve teknoloji kavramı ayrılmaz bir bütün olarak eğitim sistemimizde yerini almıştır (Ertürk, 1998: 104).

Teknoloji eğitiminin temel amacı; toplumların teknoloji okuryazarlığını belirli düzeylere getirmek daha sonra da ileriki düzeylere doğru artış sağlamaktır. Teknoloji eğitimi, hepimizin karşısına çıkan, kullanım alanı bulan teknolojiye yönelik eğitimi içermektedir (Yılmaz ve Horzum, 2005: 109).

1.3. Dünyada Eğitime İlişkin Benzer Proje Uygulamaları

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, internet ve teknolojinin hızla yayılması ülkelerin ekonomisini, ticaretini, eğitimini, politikasını ve başka birçok alanını etkilemiş, ülkeleri ortaya çıkan yenedünya düzenine uyum sağlamaya zorlamıştır. Ülkeler, her alanda değişim ve yenilik yapacak iddialı ve gerçekçi atılımlar ile küresel rekabette yerini almak durumunda kalmıştır. Birçok ülke, bu atılımları çeşitli alanlarda oluşturdukları teknoloji projeleri ile gerçekleştirmeyi hedeflemektedir (Ekici ve Yılmaz, 2013: 317).

Günümüzde bilim ve teknoloji alanındaki hızlı büyüme, kitle iletişim araçlarının yaygın olarak kullanılmasını sağlamıştır. Eğitim alanındaki hızlı gelişmeler bir yandan uluslar arası ilişkilerin giderek artmasına diğer yandan çok hızlı toplumsal değişmelere yol açmaktadır (Demirel, 2005: 77). Bu gelişmeler ile ilgili olarak; Avrupa Birliği ülkelerinde Alman dual sisteminden çok Anglo-Saxon modelin benimsendiği görülmektedir (Arıman, 1996: 6).

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) başta olmak üzere birçok gelişmiş ülke teknolojinin eğitim ortamlarına entegrasyonunu sağlamak için geniş bütçeli projeler hayata geçirmiştir. Bu projelere; 1980'lerde Apple's Classrooms of Tomorrow (ACOT) – Apple'ın Geleceğin Sınıfları adı verilmiştir. 2000'li yıllarda yine ABD'de Preparing Tomorrow's Teachers to Use Technology (PT3) – Geleceğin Öğretmenlerini Teknoloji Kullanımına Hazırlama, Portekiz'in 2008'de hayata geçirilmiştir. Tüm öğrencilere bir dizüstü bilgisayar verilmesini hedefleyen Macellan projesi, Güney Kore'de henüz pilot olarak uygulamaya başlayan okul kitaplarının elektronik hale çevrilmesi ve öğrencilere tablet bilgisayar dağıtılması örnek verilebilir (Çakıroğlu, Akkan ve Güven, 2012: 1045).

Güney Kore'de 2001 yılında, dijital içeriği teşvik etmek ve Enformasyon Teknolojileri uzmanları yetiştirmek amacıyla "On-Line Dijital İçerik Sanayi Geliştirme Kanunu" yürürlüğe girmiştir (Lee, Yoon ve Lee, 2009: 1320). ABD'de 1970'li yıllarda yapılan BDE'ye yönelik projelerden sonra Avrupa da eğitim

teknolojisi alanına yönelik çalışmalar yapmaya başlamıştır. 1980’li yıllarda İngiltere ve Fransa’da BDE’ye yönelik projeler başlatılmıştır. Almanya’da ise 1975’te ortaöğretimin üst kademelerine bilgisayar verilmesiyle ilgili bir proje uygulanmıştır (Odabaşı, 1998: 137).

Portekiz’de Macellan adıyla Temmuz 2008’de başlatılan ve ülke genelinde ilköğretim öğrencilerine yönelik 480.000 dizüstü bilgisayar dağıtılması amaçlanmıştır. Ulusal projede sadece donanımaya yatırım yapmanın dışında öğretmen eğitimi ve uygun içeriklerin hazırlanmasının doğru olacağı tespit edilmiştir. Tayland’da, hükümet Mart 2012’de “Her Çocuğa Bir Tablet Bilgisayar” adlı projeye toplamda 1.000.000 öğrenciye internet bağlantısı olan tablet dağıtmayı amaçlamıştır. ABD’ de Maine, California, Florida, Ohio, North Carolina, New Hampshire, Illinois, Kentucky, Pennsylvania, Virginia, Texas, Louisiana ve daha birçok eyalette günümüzün ihtiyaç duyduğu teknolojiyi iyi kullanan bireyler yetiştirme amacıyla orta dereceli okullardaki öğretmen ve öğrencilere dizüstü bilgisayarlar dağıtılmıştır (Coppock, Smith ve Howell, 2009’dan aktaran Pamuk vd., 2013: 1801).

1998 yılında İsveç Hükümeti İsveç Meclisi’ne “Öğrenme İçin Araçlar – Okullarda BT için Ulusal Program” raporunu sundu. Meclis bu girişimi destekleyerek bu heyete “Okullarda BT için Ulusal Programı” planlama ve uygulama görevini verdi. Bu planlamada İsveç’teki tüm yerel yönetimlere 1999-2001 yılları arasında uygulanan programa katılım çağrısı yapıldı ve hepsi tarafından bu teklifler kabul edildi (Dönmez, 2009: 25).

Araştırmalar sonucunda görüldüğü gibi ülkeler de teknolojik gelişmeler karşısında vatandaşlar için gerekli tedbirlerini almaya çalışmışlardır. Özellikle eğitim alanında teknolojik yatırımlar yaparak, öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına teknolojiyi sunmuşlardır.

1.4. Milli Eğitim Bakanlığı'nın Eğitim Teknolojilerine İlişkin Projeleri

Milli Eğitim Bakanlığı eğitim-öğretimde kaliteyi artırmak ve öğrencilerin daha iyi ve kalıcı öğrenmelerini sağlamak üzere teknolojiyle eğitimi bütünleştirmeye çalışmıştır. Bu amaçla eğitim teknolojileriyle ilgili birçok proje gerçekleştirmiştir. Bu projelerden bazıları incelenerek projeler hakkında özet bilgi verilmiştir.

Bilgisayar Destekli Eğitim Projesi: Türkiye'de Eğitim Teknolojileri ile ilgili başlayan ilk proje, 1985-1986 öğretim yılında, bilgi çağını yakalamak amacıyla, Milli Eğitim Bakanlığının 1100 adet bilgisayarı satın almasıyla başlamıştır. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) projesi pilot uygulamaları yürütmek üzere METARGEM (Mesleki Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi) kurulmuştur. METARGEM çeşitli üniversiteler ve teknoloji şirketleri ile bağlantı kurarak bilgisayar donanımları ve yazılımları ile ilgili bilgiler almıştır. Uşun'a (2006) göre, bilgisayar destekli eğitim geleneksel öğretim yöntemlerini daha etkili hale getirmek, öğrenme sürecini hızlandırmak, zengin materyal sağlamak BDE için eğitilebilen öğretmenlere bakanlıktan ek kaynak ayıramaması ve kamuda uygulanan tasarruf tedbirleri nedeni ile bilgisayar laboratuvarlarında yeterli elemanın bulundurulmaması projenin geleceğini etkileyen önemli sorunların başında gelmiştir. Okulların MEB tarafından belli bir standarda oturtulmuş yazılımlarla sürekli desteklenmesi gerekmektedir (Bilgisayar Dergisi, 1989: 50).

Müfredat Laboratuvar Okulları Projesi: Müfredat Laboratuvar Okulları (MLO), geliştirilen öğretim programlarının, yeni eğitim öğretim ve yönetim yaklaşımlarının sistem geneline yaygınlaştırılmasından önce deneneceği ve teknolojik gelişmelerin eğitime yansıtılacağı okullardır. Türkiye genelinde 23 ilde 147 ilköğretim, 61 ortaöğretim olmak üzere toplam 208 okulda pilot uygulama çalışmalarının yapılması hedeflenmiştir. Yapılacak olan bu çalışmalar sonucunda elde edilecek deneyimler ile sistem genelindeki diğer okullara liderlik yapması hedeflenmektedir (MEB, 2002: 7).

World Links Projesi: World Links Projesi, bilişim teknolojilerinin eğitim ortamlarında kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Dünya Bankası Ekonomik Gelişme Kurumu ortaklığında, *Dünya Bağlantıları Gelişim Programı* çerçevesinde, Bilgi Sistemleri Yönetimi Daire Başkanlığı İnternet Hizmetleri Şubesi tarafından gerçekleştirilmiştir. 1998 yılından itibaren 15 ildeki 22 okulda pilot uygulama olarak başlamıştır, Türkiye'nin de içinde yer aldığı 25 ülkenin katıldığı uluslararası bu projede, her ilden birer proje okulu seçilmiştir. Bu proje aracılığıyla öğretmen ve öğrencilere; projeye dayalı öğrenme, interneti kullanarak işbirlikli öğrenme ve diğer okullarla birlikte ortak internet projeleri gerçekleştirme yollarının öğretilmesi hedeflenmiştir. Bu proje, dünyanın çeşitli ülkelerindeki öğretmen ve öğrencileri internet ortamında buluşturarak, işbirliğine dayalı öğrenci merkezli öğrenme etkinliklerini gerçekleştirmeyi amaçlamıştır (Sezer, 2011: 13).

Intel Öğretmen Programı Projesi: Milli Eğitim Bakanlığı ve Intel firması arasında imzalanan işbirliği protokolü gereğince Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi okullardaki tüm öğretmenlere yönelik olarak uygulanmıştır. Intel Öğretmen Programı ilköğretimde görevli öğretmenler için “yüz yüze”, ortaöğretimde görevli öğretmenler için “karma” modeli şeklinde uygulanmıştır. Projede öğretmenlere günümüz yapılandırmacı eğitim anlayışı ile örtüşen “Proje Tabanlı Öğrenme/ Öğretme” tekniklerinin kavratılmasına önem verilmektedir. Intel Öğretmen Programı Bilişim Teknolojilerini eğitim-öğretime ve planlamaya etkin şekilde dâhil etmenin yollarının arandığı bir programdır (Hörküç, 2014: 6).

ThinkQuest Projesi: Dünya üzerinde, Türkçe dâhil olmak üzere 11 farklı dilde, 47 ülkede 548 bin öğrenci ve öğretmen tarafından kullanılmakta olan ThinkQuest Eğitim Portalı; üye olan okullardaki öğrenciler ve öğretmenler arasında iletişim kurmak, onların işbirliği içinde ve proje tabanlı öğrenme yöntemleriyle teknolojiyi kullanmalarına imkân sağlamak üzere tasarlanmıştır. Türkiye'de 6 ilimizde, 2008-2009 eğitim ve öğretim yılından itibaren de Türkiye genelindeki ilköğretim okullarında ThinkQuest eğitim portalı çalışmaları yürütülmektedir (ThinkQuest, 2009: 1).

Web Tabanlı İçerik Geliştirme Projesi: Proje ile il ve ilçelerden seçilen çeşitli branşlardan öğretmenler eğitime alınarak yazarlık yazılımı programları konusunda eğitim almaktadır. Eğitimi alan öğretmenlerden eğitici materyaller hazırlamaları beklenmektedir. Eğitimlere öncelikle Intel Öğretmen Programı Kursu'na katılmış ve başarı göstermiş, bilgisayar kullanımı konusunda yeterli öğretmenler alınmaktadır (MEB, 2007). Web Tabanlı İçerik Geliştirme programının temel amacı; ilköğretim programları çerçevesinde, web tabanlı içerik geliştirme yazılımlarıyla program etkinliklerini etkin bir şekilde bütünleştirebilmektir. Bu amaçla mesleki gelişim programı, 15 iş günü ve toplamda 90 saatlik bir zaman diliminde yürütülmektedir (Yurdakul vd., 2015: 1413). Bu projeye öğretmenlerin derslerde kullanacakları e-içeriklerini kendilerinin hazırlamaları amaçlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı yukarıda özet bilgileri verilen projeleri de bütünleştirmeyi amaçlayan ve teknolojik alt yapıyı da okullara sağlamayı hedefleyen sağlamayı da amaçlayarak, 2010 yılından itibaren FATİH Projesini uygulamaya koymuştur.

1.5. Türkiye ile Dünyadaki Uygulamaların Karşılaştırılması

Türkiye'deki mevcut uygulamalarla dünyadaki uygulamalar karşılaştırıldığında, Türkiye'nin teknolojiyi oluşturma çabasının çok yeni bir olgu olduğu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte mevcut durumu değerlendirmek ve başlangıç mahiyetinde bazı tavsiyeler çıkarmak için kayda değer bir birikimin olduğu da yadsınamaz. Bu nedenle teknolojik gelişimin başarısı onları tetikleyen amaçlar doğrultusunda değerlendirilmelidir. Bu her ne kadar mevcut birikimi yargılamak için adil bir yol olsa da en iyi pratiğe ulaşmak için yetersizdir. Bilişimde yaşanan dünya tecrübesi bağlamına ne derece uygun tasarlandığı çok daha önemlidir. Bu nedenle, Türkiye tecrübesinin gerçek başarısını, dünyadaki teknoloji deneyimi ve bu gelişime ilişkin kuramsal tartışmalar bağlamında yargılamak gerekir (Beyhan, 2001: 62).

Eğitimde teknoloji kullanımı projeleri, uluslararası camiada gelişmiş ülkelerden, gelişmekte olan ülkelere tekniklerinin ve bilgilerinin aktarılması olarak

anlaşılmaktadır. Gelişmiş ülkeler ise kendi içlerinde teknoloji eğitimi kavramını bir süreç tanımı olarak kullanmaktadırlar. Burada bahsedilen, ülkenin temel bilim ve teknoloji geliştirme kurumlarından, eğitime bilgi aktarımıdır (Şenel ve Gençoğlu, 2003: 49).

Türkiye’de bilgi teknolojisine geçiş sürecinin özünü oluşturan teknoloji eğitiminin gelişimi yönünde günümüzde bir iyileşme yaşanmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 1980 yıllarında başlattığı bilişim projeleriyle dünya ülkelerine takip etmeye çalışmış fakat çok fazla başarılı olamamıştır. Son yıllarda ise FATİH projesiyle diğer ülkelerin de dikkatini çekmiş ve proje ilgi odağı haline gelmiştir.

Bilim ve teknoloji alanında Türkiye, çoğu zaman, bu yarışın ve esas itibariyle pek fazla farkında değilmiş gibi davranmıştır. Bilim, teknoloji ve inovasyonda yetkinleşmek gerektiğinin farkında olan kadroların öne sürdükleri politika önerilerine ise, siyasî iktidar sahipleri ve toplumun ilgili katmanları fazla itibar etmemişlerdir. Bu konuda çaba gösteren irade, ya dıştan gelen telkin ve baskıların etkisi altında kalarak ya da bu baskılara karşı, temsil ettikleri toplumsal kesimin desteğini arkalarına alamadıkları için, yeterince kararlı davranmamışlardır (Göker, 2004: 49).

Bilgi toplumuna geçiş sürecinin temel dinamiklerini oluşturan fiziki yatırım, eğitim, mevzuat, Ar-Ge faaliyeti ve bilişim ve iletişim teknolojileri alanlarında Türkiye gelişim yönünden dünya ülkelerinden geride kalmıştır.

Dünyada eğitimde teknoloji kullanımı daha çok bilişim firmalarının yapmış olduğu projeler sayesinde gelişim göstermiştir. Amerika Birleşik Devletlerinde MLTI ve NCLTI, İngiltere’de The NDPCAL Projesi, Hollanda da PRINT, İspanya’da Atenea, Portekizde MINERVA, İrlanda’da NITEC projesi ile eğitimde bilgisayar kullanımının yaygınlaştırılması çalışılmıştır (Eryılmaz ve Salman, 2014: 49-50).

Türkiye’de eğitimde uygulanan projeleri incelediğimizde benzer sonuçlar görmekteyiz. Microsoft firmasının “Uzaktan Eğitim Projesi”, Intel firmasının

“Gelecek İçin Eğitim Projesi”, Adobe firmasının “Web Tabanlı İçerik Geliştirme Projesi”, Cisco firmasının “BTT ya da CCNA Eğitimleri” gibi projeler firmalar ve Milli Eğitim Bakanlığı taraflarınca protokol yapılarak, oluşturulmuş veya desteklenmiştir.

Dünyada uygulanmakta olan başarılı BT modelleri, öğrenme kültürünü dönüştürmede okulu bütüncül biçimde ele almanın önemine işaret eder. Bu bağlamda, öğretmenler arası sürekli işbirliği sağlanması, bu işbirliğinin okul yönetimi tarafından ve ilgili alanlardan uzmanların düzenli katkılarıyla desteklenmesi; öğretmenlere branş veya ders odaklı BT entegrasyonu desteği sunulması gibi yöntemlerin etkili olduğu görülür (ERG, 2014: 20).

Projeler oluşturulurken öncelikle ilköğretim ve orta öğretim okullarında uygulanmaktadır. Kamacı ve Durukan’a (2012) göre, tablet bilgisayarlar gerekli ve yeterli şartlar sağlandığında sadece ilköğretim ve ortaöğretimde değil, yükseköğretimde de yaygınlaştırılmalıdır. Kitap okuma zevki öğrencilere aşılmalı, tablet bilgisayarların kitap okuma zevkinin önüne geçmesine izin verilmemelidir.

1.6. Proje Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar

Proje uygulamalarında planlamadan örgütlemeye, yöneltmeden koordinasyon ve kontrole kadar geçen süreçler çok iyi gözden geçirilmelidir. Projeden iyi bir sonuç alınmak isteniyorsa, planlamada çok hassas davranılmalı ve süreçler mutlaka kontrole tabi tutulmalıdır.

Proje uygulama sorunları; maliyet planlamasında farklar, kontrol ve izleme aşamasında aksaklıklar, ekip çalışmalarındaki uyum sorunları, etkin proje grubunun oluşturulmasındaki sorunlar, fizibilite ve değerlendirme aşamasında sorunlar, bilgi ve raporlama sisteminde tıkanıklıklar, planlama aşamasında sorunlar, kapasite ayarlamasında sorunlar, yönetim kaynaklı sorunlar şeklinde sıralanabilir (Danismend, 2015: 1).

Çepni (2005)'e göre projen sorunları; projeler iş yükünü ve sorumluluğu arttırır, süreyi artabilir, araştırmanın sınırları iyi çizilmezse konuda aşırı bir sapma ve dağılma gözlenebilir. Proje maliyeti planlanan bütçeyi aşabilir. Maliyeti kimin karşılayacağı problem olabilir. Proje bir grup çalışması olarak yapılırsa çalışanlar arasında anlaşmazlık çıkabilir. Bu takdirde sorunu çözmek yöneticiye düşer. Proje çalışmalarında dışarıdan fazla yardım edilmesi, karışması da proje çalışmalarının dezavantajları arasında sayılabilir (Çepni, 2005: 121). Proje sorunları olarak zaman kaynağı, finans ve insan kaynağı da problem teşkil etmektedir.

Proje etkinliklerinde çalışanların etkileşim halinde birbirlerinden yeni bilgiler öğrenmelerine olanak tanımak için bireysel çalışmalardan daha çok grup çalışmalarına ağırlık verilmektedir. Grup üyeleri işbirlikli çalışırken yönetici de çalışmaların etkili yürütülebilmesi için rehberlik etmektedir. Grup çalışmalarında özellikle grup dinamiklerinin kontrolü önemli görülmektedir. Gruplara liderlik yapılması, çalışmaların yürütülmesinde yardımcı olmak idarecinin sorumluluğundadır. Ancak grup dinamiklerinin kurulması ve işbirlikli çalışmaların yürütülmesinde gruba çok fazla müdahale edilmemektedir. Dengenin süreç içerisinde kurulması daha önemlidir. Ancak sorumluluklarını yerine getirmeyen üyeler bu dengenin bozulmasına neden olmuşlardır (Başbay, 2005: 107).

Eğitimle ilgili projelerde üzerinde önemle durulması gereken konulardan birisi teknolojinin eğitimde ne şekilde kullanılacağıdır. Bilgisayarların işlevi her geçen gün artmakta ve bu bir taraftan öğrenme süreçlerini, diğer taraftan eğitimin ekonomik ve toplumsal işlevlerini etkilemektedir. Teknolojinin eğitim sisteminde doğru ve zamanında kullanılabilmesi ve olası yararlarının üst düzeyde gerçekleştirilebilmesinde öğretmenler ve okul idarecilerine önemli görevler düşmektedir (Seferoğlu, 2007: 101).

Proje sorunlarının tespitinde mevcut olumsuz durumu, sorunun tüm paydaşları ile neden-sonuç ilişkisi içerisinde ortaya konulabilmesini sağlayan yapısal bir inceleme yapılmalı çok yerinde olacaktır. Proje uygulamasında gerçekleştirilen faaliyetlerin nitelik, nicelik ve zaman açısından nasıl sonuçlara dönüştürüldüğü,

benzer sonuçların daha az maliyetle yapılıp yapılamayacağı veya aynı sonuçları elde etmenin daha uygun yollarının olup olmadığının değerlendirilmelidir (Tekindağ, 2005: 191).

Problemleri çözmek karmaşık bir süreçtir. Bu güçlüklerin bazıları psikolojik, bazıları ise çevresel ortamlardan kaynaklanır. Bu engelleri doğru saptayamadığımız sürece iyi bir problem çözücü olmamız zordur. Problem çözücülerinden kaynaklanan çözüm engelleri olarak algılama eksikliği, ifade edememe, duygular ve zekâdır. Ortamdan kaynaklanan çözüm engelleri ise; fiziksel çevre, kuruluşun politikası ve kuralları, yönetim tarzlarıdır (MEGEP, 2008: 7).

Proje değerlendirmesi, projenin verimliliğini araştıran ve raporlayan bir süreçtir. Projenin kurum dışı bağımsız uzmanlar tarafından değerlendirilmesi yarar sağlayacaktır. Bu tür bir değerlendirme yapılması fon sağlayan kuruluşun koşullarına bağlı olarak isteniyorsa fon sağlayan kuruluşun ne tür kişi veya kurumların değerlendirmesini geçerli kabul edeceği öğrenilmelidir. Bu kişi/kurumlardan alınan fiyatlarla bu kalemin maliyeti hesaplanmalıdır (MEB, 2011: 53).

Projeler ile ilgili olarak, elde edilecek faydaları, çerçeve temelinde teknolojik ve pedagojik anlamda değerlendirmeye yönelik kontrollü çalışmalar yapılmalıdır. Projenin ilk aşamalarında ele alan izleme ve değerlendirme çalışmaları, çok önemlidir. Proje etkilerinin anlamlı biçimde ölçülebilmesi ve değerlendirilebilmesi ölçütleri çok iyi tespit edilmesi gerekir. Uygulamalardaki farklılıklar projelerin sonuçlarını etkileyeceğinden, değerlendirme yaparken uygulama koşullarındaki ayrıntılara ve farklılıklara dikkat edilmelidir.

1.7. Eğitimde FATİH Projesi Çalışma Planı

Tablo 1: Proje Çalışma Planı Örneği Özet Tablo

	<i>Kısa Vade</i>	<i>Orta Vade</i>	<i>Uzun Vade</i>
I. LİDERLİK VE VİZYON	Eğitim Lideri teknolojinin gerekli olduğuna inanır. Öğretmenlerinin de inanmaları için çaba sarf eder.	Eğitim Lideri okulunda-kurumunda teknolojik alt yapı ve donanımı sağlar.	Eğitim Lideri, teknolojinin öğretmenler ve öğrenciler tarafından kullanması için her türlü tedbiri alır.
II. PROJE TABANLI ÖĞRENME	Eğitim Lideri, teknolojiyi kullanmada öğretmenlerine lider ve başlatıcı rolünü üstlenir. İhtiyaçları belirleyerek karşılanmasında gerekli planlamalarını yapar.	Eğitim Lideri, öğrenme ve öğretme süreci içerisinde öğretmenleri teknolojiyi kullanma, kullandırma ve korunmalarını sağlamak amacıyla sürekli iletişim halinde olur.	Eğitim Lideri; öğrenme ve öğretme süreci içerisinde yapmış olduğu sürekli iletişimle zaman içerisinde oluşabilecek eksiklikleri giderir. Değişimi takip eder ve uygular.
III. VERİMLİLİK VE GÖREVLER	Eğitim Lideri teknolojiyi kullanmada değişik öğrenme ve öğretme yöntem ve tekniklerini kullanır.	Eğitim Lideri, gelişen teknolojik ilerlemeleri izler; yapılacak faaliyetlerin planlamasını bu bağlamda yaparak uygular.	Eğitim Lideri, kısa ve orta vadedeki eylemleri takip eder, oluşan aksaklıkların giderilmesi için yeniden planlamasını yapar, gerekli önlemleri alır.
IV. DESTEK, YÖNETİM VE İŞLEV	Eğitim Lideri, teknolojiye yenilikleri kullanma ve kullandırmada yönetici ve öğretmenlerin bu işe inanmaları ve kabul alanlarına almaları için her türlü desteği sağlar.	Eğitim Lideri; teknolojik kullanımdaki verileri değerlendirerek yeni plan ve uygulamalara yönlendirir ve yönlendirir.	Eğitim Lideri; yeni uygulamaların sonuçlarını son kullanıcılardan alarak yeni plan ve uygulamalar doğrultusunda çalışmalarını sürdürür. Bu konuda tüm desteğini verir.
V. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Eğitim Lideri değerlendirme ölçek ve ölçütlerini belirler.	Eğitim Lideri, belirlenen ölçek ve ölçütleri ile tüm öğretmen ve son kullanıcı olan öğrenciler üzerinde değerlendirmeleri yapar sonuçlarını üst birimlere bildirir.	Eğitim Lideri, bu süreçte oluşan sorunlar için iç ve dış desteklerden yararlanır ve uygular.
VI. BİLİŞİM ETİĞİ	Eğitim Lideri, internet güvenliği ve alışkanlığı konusunda paydaşlara gerekli bilgilendirmeleri yapar.	Eğitim Lideri, paydaşların internet kullanımında yasal ve etik kurallara uyup uymadıklarını gözlemler.	Eğitim Lideri, paydaşların internet kullanımında yasal ve etik kurallara uyup uymadıkları konusunda gerekli tedbirleri alır.

Kaynak: (MEB , 2014a)

1.7.1. Liderlik ve Vizyon

Vizyon örgütsel amaçlara ulaşmayı, karar verme sürecine katılmayı, iletişim kurmayı, yenilik yapmayı ve uygulama için model oluşturmayı sağlar. Fatih Projesinin okullarda uygulama sürecinde lider çok önemlidir. Eğitim Lideri öğrenmede teknolojinin gerekli olduğuna inanır ve öğretmenlerinin de inanmaları için uğraşır. Eğitim Lideri okulunda teknolojik alt yapı ve donanımı sağlayarak, teknolojinin öğretmenler ve öğrenciler tarafından daha üst düzeyde kullanması için her türlü tedbiri alır.

Lider, geleceğe yeni bir bakış açısıyla bakabilen ve bu yeni bakış açısını üstün bir yetenekle analiz ve sentez edebilen kişidir. Lider, örgütün bütün kademelerine başarıyla iletebilir ve kurumsallaştırabilir. Lider kurumsallaşmayı, emirlerle ya da baskıyla gerçekleştiremez. Çalışanların yeteneklerine göre iş bölümü yapar (Bennis, 1996: 60).

1.7.2. Öğrenim Süreci

Bu süreçte proje yöneticisi, teknolojiyi kullanmayı öğretmede öğretmenlerine lider ve başlatıcı rolünü üstlenir. İhtiyaçları belirleyerek karşılanması için gerekli planlamaları yapar. Öğrenme ve öğretme süreci içerisinde öğretmenlerin teknolojiyi kullanma, kullandırma sağlamak amacıyla eğitim öğretim ortamında sürekli iletişim halinde olur. Öğrenme ve öğretme süreci içerisinde yapmış olduğu sürekli iletişimle öngörüsünü kullanarak zamanla oluşabilecek eksiklikleri giderir. Değişimi takip eder ve uygular.

Proje tabanlı öğrenme sürecinde lider, bir problemden yola çıkarak bu problemin çözüm yollarını arar. Bu çözüm yollarını arama ve bulma sürecinde ortaya çıkan ürün projedir. Proje tabanlı öğrenim ile probleme dayalı öğrenme yaklaşımının ilkeleri ile örtüşür (Kımkık, 2004: 42).

1.7.3. Verimlilik

Fatih projesinin uygulanma sürecinde verimlilik kavramından bahsedebilmek için proje girdi ve çıktılarının iyi tespit edilmesi gereklidir. Proje girdilerini projenin bileşenleri oluşturmakta, proje çıktıları ise bu bileşenlerin kullanıcılara hedeflenen şekilde ulaşmasıdır.

İşletmelerin bilgi tabanlı teknolojilere yaptıkları yatırımlar sonucunda işletme faaliyetlerinin daha etkin bir şekilde yapılır hale geldiği ve bunun bir sonucu olarak yaratılan değer önemli ölçüde arttığı görülmektedir. Bunun aksine, üretim, dağıtım gibi tek bir işletme fonksiyonuna yapılan teknoloji yatırımlarının istenilen başarıyı sağlayamadığı da bilinmektedir. Dolayısıyla organizasyonun tamamının entegrasyonunun hedeflendiği teknolojilerin kullanılması, bu teknolojilerden beklenen faydaların elde edilmesi bakımından önemlidir (Çağlıyan, 2012: 159).

Eğitim Lideri, kendisini ve çevresini geliştirerek teknolojiyi kullanmada değişik öğrenme ve öğretme yöntem ve tekniklerini kullanır. Eğitim Lideri, gelişen teknolojik ilerlemeleri izleyerek; bu bağlamda yapılacak çalışmaların planlamasını yaparak uygular. Vizyoner liderlik, okul yöneticisinin kendini geliştirmesine katkıda bulunmaktadır. Vizyoner okul yöneticisi, hem sezgi hem de düşünce gücünü kullanarak, vizyonun okulun ortak bir resmi haline gelmesini sağlayabilir (Çelik, 1997: 473). Kısa ve orta vadedeki eylemleri takip ederek oluşan aksaklıkların giderilmesi için yeniden planlamasını yapar, gerekli önlemleri alır.

1.7.4. Altyapı

Alt yapı çalışmalarında proje sorumluları, teknolojiye yenilikleri kullanma ve kullandırmada yönetici ve öğretmenlerin bu işe inanmaları ve kabullenip benimsemeleri için her türlü desteği sağlamalıdır. Teknolojik kullanımdaki verileri inceleyip değerlendirerek yeni plan ve uygulamalara yönlendirmelidir. Yeni uygulamaların sonuçlarını öğrencilerden alarak yeni plan ve uygulamalar doğrultusunda çalışmalarını sürdürüp desteklemelidir.

FATİH Projesi'nin amacı teknolojinin derslerde etkin kullanımının sağlanmasıdır. Teknolojinin derslerde etkin kullanımının eğitime yansımalarına ilişkin çok sayıda araştırma bulgusuna gereksinim vardır. Bu konuda yapılmış ve FATİH Projesi'ne dayanak oluşturacak araştırmaların ve bulguların yetersizliği ortadadır. FATİH Projesi'nin işlevinin ölçülebilmesi için, teknolojinin amaç değil araç olduğu unutulmadan, öğrencilerin öğrenmesi, motivasyonu, öğrenci-öğretmen-teknoloji arasındaki dinamikler göz önünde bulundurularak, teknolojinin yüksek nitelikli öğrenmeyi destekleyip desteklemediğinin ortaya konulması gerekmektedir (Ekici ve Yılmaz, 2013: 333).

1.7.5. Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirmede, projenin etkisinin ölçülmesi; teknolojinin, öğrenme ve öğretme yöntemlerinin, öğretim materyallerinin, öğretim programlarının ya da bu unsurların birkaçının etkisinin ölçülmesinden farklı olması gerekmektedir. Etkileşim, kazanım ve başarı gibi alanlardaki gelişim de izleme ve değerlendirme çerçevesine dâhil edilebilir. Ölçme ve değerlendirme alanındaki eksiklerin ve ihtiyaçların saptanması, gerekli önlemlerin alınması ve dolayısıyla eğitimin kalitesinin artırılması, öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine olanak sağlanması gereklidir. Öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme uygulamaları düzenli olarak izlenmeli, saptanan eksiklikleri gidermeye yönelik tedbirler alınmalıdır (Çakan, 2004: 103). Değerlendirme çerçevesi iyi tanımlanırsa ve analitik yazılımlara gerekli destek sağlanırsa, tabletler aracılığıyla da ölçme kolaylıkla yapılabilir. Önemle hazırlanmış bir araştırma çerçevesinde olması gereken bir başka öge de, teknolojinin varlığının ve kullanımının, olmadığı durumlara kıyasla etkisini belirleyebilecek geçerli bir karşıt durumdur. Dağıtımda kademeli bir yaklaşımın benimsenmesi, böyle bir kıyaslamaya olanak sağlayacak farklı grupların genel uygulamanın parçası olarak ortaya çıkmasını sağlamaya yardımcı olacaktır. Ancak en önemlisi, anlamlı sonuçlar elde edebilmek için uzun yıllar çalışılması gerekebilir ve bu göz ardı edilmemelidir. Benzer uygulamalarda edinilmiş deneyimler, teknolojinin gerçek anlamda bir

dönüşüm sağlayacak biçimde kullanılmaya başlanmasından önce her zaman belirli bir özümseme ve uyum süreci yaşanması gerekmektedir (ERG 2014: 25).

Eğitim Lideri değerlendirme ölçek ve ölçütlerini belirler. Belirlenen ölçek ve ölçütler ile tüm öğretmen ve öğrenciler üzerinde değerlendirmelerini yapar, sonuçlarını üst birimlere bildirir. Eğitim Lideri, bu süreçte oluşan sorunlar için iç ve dış desteklerden yararlanır ve uygular.

1.7.6. Bilişim Etiği

Bilişim etiği ile ilgili olarak, yöneticiler internet güvenliği ve alışkanlığı konusunda kullanıcılara gerekli bilgilendirmeleri yaparak, yararlanıcıların okul ortamındaki internet kullanımında yasal ve etik kurallara uyup uymadıklarını gözlemler. Eğitim Lideri, yararlanıcıların internet kullanımında yasal ve etik kurallara uymaları konusunda gerekli tedbirleri alarak, gerektiğinde yasal yetkilerini kullanır.

Sevindik'e (2011) göre, bilişim etiği, bilişim teknolojileri araçlarını kullanırken uyulması gereken kuralları tanımlayan normlar olarak tanımlanmaktadır. Bu normların temel amacı kullanıcıların minimum zarar ve maksimum fayda ile elektronik ortamı kullanmasını güvence altına almaktır.

Bilgi ve iletişim teknolojileri gibi dinamik ve karmaşık bir alan için etik kuralların varlığı bireylere etik davranış ve bilinç kazandırmak için tek başına yeterli değildir. Bilişim teknolojilerindeki etik dışı davranışların en aza indirmek öncelikle bilişim etiği konusunda farkındalık yaratmak, etik bir anlayışın geliştirilmesini sağlamakla mümkün olabilir (Arıkan, Duymaz, 2015: 191).

1.8. FATİH Projesine İlişkin Yapılan Bazı Çalışmalar

Dinçer, Şenkal ve Sezgi'nin (2013) çalışmasında, öğretmen adaylarının bilgisayar ve teknoloji kullanımlarının, okuryazarlıklarının yeterli olduğu sonucuna ulaşırken diğer araştırmalar bu düzeyin düşük ya da yeterli olmadığını belirtmektedir. Araştırma sonuçlarının farklılıkları incelendiğinde, bu farklılıkların öğretmenlere uygulanan veri toplama araçlarının farklılıklarından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlere yöneltilen algı, yeterlilik ya da tutum ölçeklerinde öğretmenler olumlu algı, yeterlilik ya da tutum belirtirken, uygulamada bu araç gereçleri etkin kullanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Türel (2012) tarafından yapılan çalışmaya katılan öğretmenler, akıllı tahtayı kullanmada kendilerini yeterli görmekte ve derslerinde sıklıkla kullandıklarını belirtmiştir. Ancak bu öğretmenlerin diğer maddelere vermiş oldukları cevaplar incelendiğinde teknik sorunlar, içerik yetersizliği ve en önemlisi kendilerinin teknik bilgi eksikliği nedeniyle akıllı tahtaları kullanamadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Adıgüzel vd., 2011: 469).

Gürol vd.'nin (2012) yaptığı çalışmada öğretmenler projenin yararlı olacağını düşündüklerini belirtirken, yeterlilik, bilgi eksikliği konularında problemlerin var olduğunu belirtmişlerdir. Dinçer vd. (2013) tarafından öğretmen adayları ile yapılan çalışmada bu araştırmaları destekleyen bulgulara ulaşılmıştır. Öğretmen adayları bu çalışmada öğrenim hayatları boyunca bilgisayar dersleri konusunda yeterli bilgi alamadıklarını ve kendilerini bilgisayar okuryazarı olmadıklarını belirtmiştir. Bu çalışmaların genel sonuçları yorumlandığında öğretmenlerin FATİH Projesi hakkında olumlu düşünce belirttikleri ancak kullanım açısından kendilerini yeterli bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır (Dinçer vd., 2013: 2).

Bilici vd. (2011) tarafından pilot uygulama okulunda yapılan çalışmada ise öğretmenlerin genel olarak donanım bileşenlerini değerlendirdikleri, e-içerik anlamında ise çeşitli problemlerin mevcut olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Önceki bölümlerde de bahsedildiği üzere çalışmaların birçoğunun sadece donanım bileşenleri üzerinden yapıldığı, içerik, kullanım yeterlilikleri alanında ise ciddi bir boşluk bulunduğu tespit edilmiştir.

Fen ve matematik öğretiminde akıllı tahta kullanan öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında akıllı tahta kullanımının öğrenme ortamı üzerinde olumlu etki yarattığını, öğrenci ilgisinin arttığını tespit etmişlerdir (Erduran ve Tataroğlu, 2009: 234).

İlköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersindeki coğrafya konularının öğretiminde akıllı tahta uygulamalarına ilişkin görüşlerini ortaya koymak amacıyla yaptıkları çalışmada sosyal bilgiler dersinde etkileşimli tahtaların kullanımı sayesinde öğrencilerin, dersi daha iyi anladıklarını, derste sıkılmadıklarını, derse olan ilgilerinin arttığını ifade etmişlerdir (Kaya ve Aydın, 2011, s.185).

Sünkür, Arabacı ve Şanlı (2012) tarafından yapılan araştırmada ise öğrencilerin akıllı tahta kullanmaları ile ilgili görüşleri üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun akıllı tahta kullanmaya karşı olumlu görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Akıllı tahta kullanımının tutuma olumlu yönde etki ettiği, öğrenmeyi iyi yönde etkilediği, başarıyı artıracığı görüşü vurgulanmıştır. Ancak özellikle algı ve tutum kavramlarının zamanla oluşacağı gerçeğinden yola çıkarak, öğrencilerin bu olumlu tutumlarının merak faktörü nedeniyle olabileceği, ilerleyen yıllarda yeniden ölçülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir (Kırbağ Zengin, Kırılmazkaya ve Keçeci, 2011: 3).

Genel lise yöneticileri, öğretmenleri ve öğrencilerinin teknolojiye karşı tutumları ve eğitimde fatih projesinin kullanımına ilişkin Yörük (2013) tarafından bir araştırma yapılmıştır. Bu araştırmada FATİH Projesi kapsamında okullara yönetici, öğretmen ve öğrencilerin projeden beklentilerinin yüksek olduğu ancak kurumlara şu ana kadar yapılan donanımsal anlamdaki düzenlemelerin yönetici, öğretmen ve öğrenciler tarafından yetersiz bulunduğu saptanmıştır. Donanımsal altyapıya ait eksiklerin belirlenerek bir an önce yetkililerce giderilmesi gerekmektedir (Yörük, 2013: 165).

FATİH Projesi hakkında öğretim elemanlarının ve üniversitelerin görüşlerini inceleyen araştırmalar incelendiğinde araştırmaya katılan öğretim

elemanlarının projenin genel olarak yararlı olacağı düşündükleri, ancak bu projenin bir araç olarak görülmesi, kullanılacak yöntemlere de donanımlar kadar yer verilmesi gerektiğini sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcılar ayrıca okulların alt yapılarını bu projeye uygun hale getirmek için yapılan maliyetler konusunda ciddi korkularının olduğu, projenin yarım kalması durumunda oluşabilecek sıkıntıların nasıl çözüleceğini tahmin edemediklerini belirtmiştir. İçerik konusunda da benzer şüpheleri olan katılımcılar öğrencilere dağıtılan Tablet PC'lerden önce içeriğin zenginleştirilmesi gerektiğini belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır (Dinçer vd., 2013: 4).

Dursun, Kuzu, Kurt, Güllüpinar ve Gülteki'in, (2013) çalışmalarında uygulama okullarının idarecilerinin FATİH Projesine ilişkin görüşlerinin yarı yapılandırılmış görüşmeler ve odak grup görüşmeleriyle derlendiği bu araştırmada okul idarecilerinin proje hakkında genel olarak olumlu görüşlerinin bulunduğu görülmüştür. Özellikle bazı okul idarecilerin projenin sahiplenilmesi ve sürdürülebilirliğine tüm paydaşların katkı sağlaması gerektiğine ilişkin görüşleri bulunmaktadır (Dursun vd., 2013: 110).

Çelen, Çelik ve Seferoğlu (2011) sundukları bildiri de okullarda öğrenme ortamlarının farklı ve ilginç öğrenme etkinlikleri içeren eğitsel yazılımlar, oyun tabanlı öğrenme ortamları, web tabanlı öğrenme ortamları, e-öğrenme içerikleri kullanılarak zenginleştirilebileceğini belirtmektedirler. İdareciler aynı zamanda öğrencilerin derslere olan ilgilerinde de artışın gözlemlendiğini dile getirmişlerdir. Etkileşimli tahta üzerinden ders işleyen öğretmenler üzerinde yaptıkları araştırmada etkileşimli tahtanın öğrencilerin derse olan ilgilerinin artırılmasına katkı sağladığı değerlendirilmesinde bulunulmuştur. Aynı zamanda sunulan teknolojilerle etkili öğrenmenin gerçekleştiği ve zaman tasarrufunun sağlandığı da idareci görüşmelerinde idareciler tarafından dile getirilmiştir (Çelen vd., 2011: 649).

Etkileşimli tahta odaklı çalışmalarında da idareci görüşlerine paralel olarak etkileşimli tahtada ders işlemenin zaman tasarrufu sağladığı dile getirilmiştir. Teknolojinin uygun kullanımı ile öğrenenlere bilgiyi kendileri tarafından yapılandırabilecekleri bir öğrenme ortamının sağlanabileceğini dile getirmektedirler

(Kaya ve Koçak, 2012: 51). Dolayısıyla FATİH Projesiyle birlikte gelen yeniliklerin de sınıflarda iyi organize edilmesiyle etkili öğrenmeye katkı sağlayacağı söylenebilir Şad ve Özhan'ın (2012: 1187).

Alkan ve diğerleri (2011) yaptıkları çalışmalarında FATİH Projesi ile dersliklerde ve öğretim süreçlerinde bilinçli, güvenli, yönetilebilir Bilişim Teknolojilerinin ve internet kullanımının sağlanacağını dile getirmişleridir. Bu görüş idarecilerin dile getirdiği projeye birlikte sınıf kontrolünün zorlaşacağına ilişkin görüşle örtüşmemektedir. İdareciler karşılaşılan sorunlar bağlamında aynı zamanda sağlık sorunlarına da değinmişlerdir. Bu kapsamda çoğunlukla FATİH Projesiyle birlikte gelen yeniliklerin oluşturacağı radyasyon tehlikesi ve etkileşimli tahtayla sürekli temas halinde olmanın yaratacağı sağlık sorunları üzerine odaklanmışlardır (Alkan vd., 2011: 373).

İdareciler tarafından dile getirilen bu görüşler alanyazında bilgisayar ve internet bağımlılığı bağlamında ele alınmakta ve temel olarak bilinçsiz kullanılan teknolojilerin bağımlılık yaparak gerek sağlık gerekse sosyo-psikolojik olarak bireyleri olumsuz yönde etkileyeceğine vurgu yapılmaktadır. Özellikle internet teknolojisinin eğitim amacı dışında kullanılması, bireylerin daha fazla zamanlarını yalnız geçirmelerine neden olduğu belirlenmiştir. Dolayısıyla sosyal ilişkilerin ve ruhsal iyilik halinin yeni teknolojik ortamda olumsuz yönde etkilendiğini dile getirmektedir (Denizci, 2009: 51).

“FATİH Projesinin başarıya ulaşabilmesinde, bu projenin en önemli uygulayıcıları olan öğretmenlerin yeterlik durumlarının ve altyapıdaki mevcut durumun incelenmesi önemlidir” (Kayaduman, Sarıkaya ve Seferoğlu, 2011: 127). Öğretmenlerin bilgisayar kullanma becerilerinin düşük olmasını, bilgisayara yönelik tutumlarının olumsuz olmasını ve mesleki kıdemi fazla öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerine uzak olmalarını projenin uygulanmasında en önemli engeller olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Yapılan bir araştırmada da ilköğretim öğretmenlerinin bilgisayar özyeterlik inançlarının yaş ile ters orantılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Özçelik ve Kurt, 2007: 449).

Yapılan çalışmalarda eğitim müfettişleri sınıf öğretmenlerinin derslerde bilgisayar destekli eğitimden yeterince yararlanamadıkları yararlananların da genelde derslerde projeksiyondan sunu ve görselleri yansıtmak için yararlandıklarını dile getirmişlerdir (Akbaşlı vd., 2012: 115).

İşman (2002) çalışmasında, Sakarya ilinde ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojileri yönünden yeterliliklerinde klasik öğretim materyallerinin orta seviyede olduğu, yeni teknolojilerin çok az seviyede kullanıldığını ortaya koymuştur. Lisans öğrenimleri sırasında sınıf öğretmeni adaylarına BT ile ilgili çeşitli dersler verilmektedir. Ancak Toker (2007) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin kendilerini bu alanda yeterli görmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitimleri sırasında yeterli eğitim alamadıkları şeklinde değerlendirilebilir. Bu eksikliklerin giderilmesi için sınıf öğretmenlerine hizmet içi eğitimler verilmelidir. Bu konuda eğitim fakültelerine önemli görevler düştüğünü belirtmektedir (Baki, 1996: 187).

Çalışma kapsamında FATİH Projesi vizyon 2023 temel alınan “siyasi yaklaşım, kamu yönetimi yaklaşımı ve toplumsal bilinçlendirme yaklaşımı” gibi çerçeveler açısından da irdelenmiştir. Bu kapsamda incelenen bir diğer konu ise okullarımızda bilişim teknolojilerinin kullanımı ve BT'nin derslerle kaynaştırılmasıyla ilgili olarak gerçekleştirilen etkinliklerdir. Bu inceleme ve değerlendirmeler bir yandan FATİH projesinin başarılı olmasının neden önemli olduğunu ortaya koyarken bir yandan da başarılı olabilmesi için birçok alanda hayli yol alınması gerektiğini göstermektedir (Akıncı vd., 2012: 2).

Fatih Projesi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde daha çok projeye ilgili olarak eğitim boyutu üzerinde araştırmalar yapıldığı görülmektedir. Projenin öğretmen, öğrenci ve veliye etkileri araştırılmıştır. Projenin eğitime etkisinin yanında, bilişim sektörüne, ülkelerin bilişim ve eğitim politikalarına, eğitim ortamlarına etkileri gibi farklı alanlarda araştırmalar yapılabilir.

2. BÖLÜM

FATİH PROJESİ VE BİLEŞENLERİ

2.1. Fatih Projesi ve Hedefi

Eğitimde FATİH Projesi, eğitim ve öğretimde fırsat eşitliğini sağlamak ve okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojilerinin öğrenme ve öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edilecek şekilde, öğrencilere hedeflenen kazanımları öğretmek amacıyla hazırlanmıştır. Milli Eğitim Bakanlığına (MEB)'e bağlı okulöncesi, ilkokul ile ortaöğretim düzeyindeki tüm okulların 500 bin sınıfa Etkileşimli Tahta ve internet ağ altyapısı sağlanacaktır (ERG, 2014: 8). Okullarda görevli tüm öğretmenlere ve tüm öğrencilere tablet bilgisayar verilecektir. Dersliklere kurulan Bilgi Teknolojileri (BT) donanımının öğrenme-öğretme sürecinde etkin kullanımını sağlamak amacıyla öğretmenlere hizmetiçi eğitimler verilecektir. Bu süreçte öğretim programları BT destekli öğretime uyumlu hale getirilerek eğitsel e-içeriklerin oluşturulması hedeflenmiştir (MEB, 2014a: 6).

FATİH Projesi beş ana bileşenden oluşmaktadır. Bunlar:

1. Donanım ve Yazılım Altyapısının Sağlanması
2. Eğitsel e-İçeriğin Sağlanması ve Yönetilmesi
3. Öğretim Programlarında Etkin BT Kullanımı
4. Öğretmenlerin Hizmetiçi Eğitimi

5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir Bilişim Teknolojilerinin kullanımının sağlanmasıdır (MEB, 2014a: 6).

Eğitimde FATİH Projesi Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yürütülmekte olup, Ulaştırma Bakanlığı tarafından desteklenen bir projedir. Beş yılda tamamlanması planlanmıştır. Birinci yıl ortaöğretim okulları, ikinci yıl ortaokul, üçüncü yıl ise ilkokul ve okul öncesi kurumlarının kurulumu planlanmaktadır. BT donanım ve yazılım altyapısı, e-içerik ihtiyacı, öğretmen kılavuz kitaplarının hazırlanarak güncellenmesi planlanmaktadır. Öğretmenler için hizmetiçi eğitimler ve bilinçli, güvenli, yönetilebilir bilgi teknolojileri ve internet kullanımı ihtiyaçlarının tamamlanması hedeflenmektedir (MEB, 2014b: 2). Fatih Projesiyle okullara Bilişim Teknolojileri araçları sağlanarak bu araçların kullanılmasıyla ilgili eğitimler verilecektir.

Bilgi toplumuna geçiş ile birlikte teknolojideki sürekli gelişim, hayatın hemen her alanına yansımış ve günlük yaşantılarla bütünleşmiştir. Bir toplumu oluşturan bireylerin, vatandaşlık hizmetlerinden etkin şekilde yararlanması, ait oldukları toplumun gelişimi için ortaklaşa hareket etmeleri ve içinde buldukları bilgi çağının üretken üyeleri arasına katılmaları, ülkelerin eğitim politikaları doğrultusunda nitelikli iş gücü yetiştirilmesi bilim ve teknolojinin bütünleştirilmesinden geçmektedir. Bu bağlamda, yukarıda sayılan hedefler doğrultusunda ülkelerin bilim ve teknoloji politikalarını gözden geçirmesi ve çağın gerektirdiği teknoloji alanlarında yetkinlik kazanması bir zorunluluk haline gelmiştir (Akgün, Yılmaz, Seferoğlu, 2011: 2).

Çağdaş teknoloji alanlarında uluslararası düzeyde bir yetkinlik kazanmak, ülkelerin bilim ve teknoloji stratejisini etkin bir şekilde oluşturması ve bu stratejiyi işe koşması ile doğru orantılıdır. 22.12.2010 Tarihinde Millî Eğitim Bakanlığı ve Ulaştırma Bakanlığı arasında imzalanan bir protokolle FATİH isimli proje başlatılmıştır. Projesinin üç yılda tamamlanması öngörülmektedir. FATİH Projesi ile 800 bin öğretmene ve 10 milyon öğrenciye tablet bilgisayar, 500 bin sınıfa etkileşimli tahta, 4 bin okula uydu bağlantılı erişim, 38 bin 688 çok amaçlı fotokopi

makinesi öğrenim görülen sınıflara verilecektir (Hörküç, 2014: 3). Bu araçlardan internet bağlantısı gerektirenler için alt yapıyla bağlantılı, fiber internet sağlanacaktır. Uygulama sürecinin ortaöğretimden ilköğretim birinci kademe ve okulöncesine doğru aşamalı bir süreçte ilerlemesi planlanmaktadır. Projenin uygulanacağı okullarda görev yapmakta olan 800 bin öğretmen projenin uygulanması ile ilgili yüz yüze ve uzaktan eğitim yöntemleriyle hizmetiçi eğitime tabi tutulacaktır. Ayrıca öğretim programları, bilişim teknolojisi destekli öğretime uyumlu hale getirilecektir. Eğitsel e-içerikler oluşturulacak, her ders için yine e-kitap ve öğrenme nesneleri hazırlanacaktır (Akgün vd., 2011: 4).

Projenin tüm paydaşlara sunulması için bir halkla ilişkiler sistemi kurulması gereklidir. Gerekirse bu konuda profesyonel yardım da alınabilir. Projenin kısa, orta ve uzun vadeli hedefleri açık biçimde belirlenmelidir. Bu hedefler belirlenmemiş ise, bu konuda bir tarama konferansı ya da bir dizi anket çalışmaları yapılarak belirlenmelidir. Çalışmaların bu konularda uzman kişiler tarafından profesyonel kişilerce gerçekleştirilmelidir (Bilişim Dergisi, 2012: 60). Milli Eğitime bağlı okullarda projeden sorumlu bir öğretmen veya personel görevlendirilip, görevlendirilen personele projeye ilgili en son bilgilerin teknik ve eğitim içerikli bilgilerin aktarılması çok yerinde olacaktır.

Proje, hem iç hem de dış değerlendirmeciler tarafından sürekli değerlendirilmelidir. İç değerlendirme MEB yetkililerince, dış değerlendirme ise üniversiteler veya bağımsız kuruluşlarca yapılabilir. Yapılan değerlendirmelerin sonuçlarına göre yeni düzenlemeler yapılmalı ve uygulama sırasında sonuçlardan mutlaka yararlanılmalıdır. Bu süreçte özellikle öğretmenlerin sınıf içi ders etkinlikleri ile ilgili yapılacak değerlendirmelerin MEB tarafından yapılmaması gerekir. Yapılacak olan değerlendirme sonuçları açık bir şekilde paylaşılmalıdır. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerini kullanma seviyeleri düşük olması proje önünde büyük bir engel teşkil etmektedir. Bu nedenle öğretmenlerimizin bilişim teknolojileri okuryazarlığının artırılması gerekmektedir (Çiçekli, 2014: 97).

Tüm paydaşlar bir araya gelerek kısa, orta ve uzun vadede projeye ilgili neler yapılabileceği üzerinden fikirleri alınmalıdır. Böylelikle projenin uygulanabilir olması için ihtiyaç ve beklentiler daha geniş bir perspektifte ortaya konulabilir ve başarıya daha hızlı ulaşılabilir (Bilişim Dergisi, 2012: 62).

Projenin temel hedefi; eğitim-öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve okullardaki teknolojik altyapının iyileştirilerek, bilişim teknolojileri araçlarının en verimli şekilde kullanımının sağlanması olarak belirlenmiştir. Fırsat eşitliğinin, dersliklerin teknolojik cihazlarla donatılması ve teknik altyapının güçlendirilmesi sayesinde sağlanması planlanmaktadır. Aynı zamanda bu sayede eğitimde kalitenin artırılması ve eğitim teknolojilerinden tüm öğrencilerin verimli bir şekilde yararlanmasının sağlanacağı düşünülmektedir (Ekici ve Yılmaz, 2013: 319). Proje başarılı olduğu takdirde ülkemize eğitim açısından çok önemli yararlar sağlayacaktır. Öğrenciler okullarda teknolojiyi doğru kullanmayı öğrenerek yaşamları boyunca sivil hayatta ve mesleki hayatlarında bu bilgiler ışığında başarıya ulaşacaklardır.

Bilgisayar Destekli Eğitim adı altında ülkemizde yaşanan önceki deneyimler ve uygulamalar ile başka ülkelerin deneyimlerinden yararlanmalıyız. Bu konuda akademik çalışmalara yeterince önem verilmelidir. Süreç, plan ve programlar, doğruyu ortaya çıkartmak için açık ortamlarda tüm paydaşların katılımı ile tartışılmalı ve sonuçlar mutlaka paylaşılmalıdır (MEB, 2014b). Milli Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planında, Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi temasında yer alan “Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarımızın bölgesel farklılıklarını gidermek amacıyla 2014 yılı sonuna kadar okulların bilişim teknolojilerinden yararlanmasını sağlamaktır.” Bu hedefi gerçekleştirmek üzere sorumluluk birim olarak Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojilerine verilmiştir (Ekici ve Yılmaz, 2013: 325).

2.2. FATİH Projesinin Bileşenleri

2.2.1. Donanım ve Yazılım Altyapısı Bileşeni

FATİH Projesi kapsamında donanım ile ilgili yapılan çalışmalar genel olarak olumlu görülmektedir. Etkileşimli tahtanın proje süresi içerisinde sürekli geliştirildiği görülmüştür. İnternet ağ altyapısı ve okul içi yerel alan ağları ve bağlantılar ile ilgili çalışmaların iyi bir şekilde yürütüldüğü tespit edilmiştir. Donanım bu projenin göreceli en kolay bileşenidir. Maliyetinin yüksek olması ve somut olarak görülmesi açısından gözler donanıma odaklanmıştır. Bugüne kadar gerçekleştirilen projelerde, eğitimde bilgisayar ve teknolojinin kullanılmasının olumlu yönleri üzerinde durulmuştur, ancak konunun olumsuz ve farklı yönlerinin incelenmesi, geliştirilecek projelere rehberlik etmesi açısından son derece önemlidir. Bilgisayar destekli eğitim projelerinin eksiklikleri, potansiyel olumsuzlukları ve bilinçli ya da bilinçsiz yapılan yanlış yönlendirmeler ile oluşan önyargılara dikkat çekilmesi gerekmektedir. Bilişim teknolojileri öğretmen ve öğrenciye yardım için vardır. Bu noktalara yeterli özen gösterilmezse, okulların elektronik çöplükler haline gelmesi kaçınılmaz olacaktır (Ekici ve Yılmaz, 2013: 319).

Öğretmenler Bilişim Teknolojilerini eğitimde bir araç olarak kullanmalıdırlar. Araç hiçbir zaman amaç olmamalıdır. Teknoloji her ders içeriğine uygun bir araç olmayabilir. Teknolojik araçları genelde sayısal alanda öğretim yapan öğretmenler kullanmaktadır. Öğretmen mesleğinde profesyonel olup hangi aracı ne zaman, nerede ve nasıl kullanacağını bilmelidir. Öğretmenler sadece donanımsal anlamda yeterlik kazanmamalı, aynı zamanda yazılımsal anlamda da yeterli hale gelmelidir. Bu sebeple öğretmenlere kendi branşlarına ait konular üzerine elektronik içerik hazırlama konusunda yoğun eğitim verilmeli, bu sayede ülke çapında öğrencilerin ulaşabileceği elektronik içerik miktarının artırılması sağlanmalıdır (Günbayı ve Yörük, 2014: 207). Öğrenciler, bilişim teknolojilerini eğitimde öğrenmelerine yardımcı olmak yerine; iletişim kurmak, vakit geçirmek, oyun oynamak gibi amaçlarla kullanmaktadırlar. Proje ile ilgili verilen eğitimlerde bu

konular öğretmenlere mutlaka aktarılmalı ve öğrenciler doğru bir şekilde yönlendirilmelidir.

2.2.1.1. Etkileşimli Tahta ve Özellikleri

Etkileşimli Beyaz Tahta, çoğunlukla bilgisayar ve projeksiyon cihazına bağlı olarak çalışan ve bilgisayardan düz bir zemine yansıtılan içeriğin etkileşimli bir şekilde kullanılmasını sağlayan bir teknolojidir. Genel olarak parmakla ya da özel bir kalemle dokunmatik ekran üzerinde işlem yapılabilmesini sağlayan akıllı tahtaların bazı modelleri, bilgisayar veya projeksiyon cihazına ihtiyaç duymaksızın kullanılabilir (Türel, 2012: 425). Gelişen teknolojiye uyumlu olarak Etkileşimli Tahtalar da farklı model ve özellikte üretilmektedir.

Öğretmenler, etkileşimli tahta kullanımı sırasında birçok teknik sorunla karşı karşıya kaldıklarını, bu tür sorunların kendilerini telaşlandırdığını ve kaygılandığını dile getirmektedirler. Bir öğretmen “bağlantılarda kopukluk veya benzeri bir teknik aksaklık olduğunda elim kolum bağlanıyor çünkü tüm hazırlık ona göre yapılmış oluyor”, bir başkası “elektrikler kesildiğinde ders iptal oluyor” diyerek teknik arıza sonucu yaşadıkları güç durumu özetlemeye çalışmışlardır. Birçok öğretmen “Akıllı Tahtayı kalem yerine parmakla dokunarak kullanmayı tercih ederiz” diyerek Akıllı Tahta klemi konusundaki rahatsızlıklarını dile getirmiştir. Akıllı Tahtanın parmak ya da herhangi bir cisimle dokunarak kullanılabilen modellerinde kalem arızası ya da kalemden kaynaklı problemler yaşanmazken, bu modellerde sıklıkla ölçümleme ayarı yapmaya da gerek olmamaktadır. Ayrıca, Akıllı Tahtaların yaygın kullanılan modellerinin bilgisayar ve yansıtım cihazı gibi birimler olmadan çalışmaması ve sağlam bir teknik altyapı gerektirmesine de dikkat çekilmiştir (Türel, 2012: 434).

Kişisel bilgisayarlar, sadece öğrencinin kendi başına öğrenmesini sağlamak için ona yol gösterir. Öğretmen açısından bakıldığında, kişisel bilgisayarlar öğretmene, öğretme becerisini arttırmak adına bir katkıda bulunmamaktadır. Bu

açından ele alındığında etkileşimli tahtalar, bir taraftan kişisel bilgisayarlar gibi bireylerle etkileşimde bulunarak kendi başlarına çalışma ve öğrenme olanağı sunarken diğer bir yandan da öğretmenlere, sınıf öğretim modellerinde önemli değişiklikler yapma imkânı sunmaktadır. Kişisel bilgisayarlarda yapılan eğitim daha bireyselken, Etkileşimli Tahta yardımıyla yapılan eğitim daha çok gruba hitap etmekte ve böylece sınıf içinde öğretim faaliyetleri daha da kolay hale gelmektedir (Adıgüzel, Gürbulak, Sarıçayır, 2011: 8).

Etkileşimli tahtanın sahip olduğu özellikler öğretmenlere çok büyük avantajlar sağlamaktadır. Öğretmenler bu avantajları kullanarak daha etkin ve verimli ders işleme imkânına sahip olmaktadır. Gülcü (2014)'e göre: Etkileşimli tahta kullanımının genel olarak eğitim ve öğretim sürecine katkı yaptığı ve diğer tahtalara göre avantajlı olduğu düşünülmektedir. Ancak bunun doğruluğuna ya da yanlılığına kullanıcıların karar vermesi oldukça önemli bir konudur.

Etkileşimli Tahtaya Ait Özellikleri:

- i. Etkileşimli tahtalarda ders içeriği üzerinde önemli yerler işaretlenebilir, öğrenci ve öğretmenlerin notları, yorumları eklemeleri sağlanabilir.
- ii. Öğretmen ve öğrenciler çizim araçlarını kullanarak tahtaya daha düzgün, anlaşılır, renkli çizimleri çok kısa sürede yapabilir (MEB, 2014b).
- iii. Tahtadaki her çalışma yaprağı kaydedilebilir. Gerekğinde bu çalışma yaprakları arasında öğrencilerin konuyu hatırlamaları sağlanabilir.
- iv. Öğretmen büyüteç özelliği ile belli noktaların daha net görülmesini ve anlaşılmasını, ekran perdesi veya spot ışığı ile öğrencilerin dikkatinin belli bir alanda toplanmasını sağlayabilir.
- v. Ekrandaki tüm çalışma yaprakları ve ders sunumu dersin akış sırasına göre elektronik ortamda farklı dosya formatlarında kayıt edilerek, bu kayıtların öğrenci erişimine açılabilir (Türel, 2012: 434).

2.1.1.2. Tablet

Dünyada birçok ülkede eğitimde tablet veya bilgisayarlar kullanılmaktadır. Tablet veya bilgisayar kullanan ülkelerin yüzde 95'i henüz pilot uygulamalar yapmaktadır. Tablet bilgisayar kullanan başlıca ülkeler: Güney Kore, Japonya, Hindistan, Kuzey Kore, Amerika, Çin, Almanya, Fransa, İngiltere, Norveç, İsviçre, Kanada, Arjantin, Rusya, Kazakistan, Özbekistan... Türkiye'de ise 2011-2012 eğitim öğretim yılının ikinci yarısında FATİH Projesi ile pilot uygulama kapsamında 17 ildeki 52 okula 12.800 tablet bilgisayar dağıtılmıştır. Tabletlerin 2.200 adedi öğretmenlerin kullanımına sunulmuştur (Kamacı ve Durukan, 2012: 1).

Tablet dağıtımları Milli Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından ortaöğretim okulu dokuzuncu sınıf öğrencilerine ve öğretmenlere olmak üzere dağıtımı devam etmektedir. Kaysı ve Aydın (2014) çalışmasında: Tablet bilgisayarlar aracılığıyla beklenen nitelikli öğrenme çıktılarının sağlanabilmesi için; içeriklerin dünya standardında olması gerektiğini belirtmişlerdir. E-kitapların erişilebilirliklerini arttırmak amacıyla, EBA'nın kullandığı altyapıda geliştirilmelere gidilmesi gerektiği tespit edilmiştir. Ayrıca e-kitaplar için dünya standardındaki e-kitap formatlarından biri tercih edilmeli ve bu e-kitap formatı güncellenmelidir. Dosya formatı olarak etkileşim, ses ve video destekleyebilecek bir format olmalıdır (Kaysı ve Aydın, 2014: 5).

Çetinkaya ve Keser (2014)'e göre öğrenciler için kâğıttan okumanın ekrandan okumaya göre daha etkili olduğu belirtilmektedir. Dolayısıyla her ne kadar teknolojiyle birlikte e-kitap, e-metin gibi elektronik okuma ortamları yaygınlaşsa da gerek okuyucunun gerekse materyalin doğası gereği basılı kitaplar, kâğıtlar temel okuma ortamı olarak devam etmelidir. Kâğıttan ya da basılı kitaptan okurken okuyucular parmak ya da kalemle takip etme, not alma, altını çizme gibi bir takım okuma tekniklerine başvururlar. Böylece kâğıttan okuma ve anlama sürecinde okuyucular kendilerine ek kaynaklar sağlar. Yani, öğrencilerin akıcı okuma becerisini kazanması ile zihin yükünü azaltarak anlamaya daha fazla bilişsel enerji harcanması gerçeğini, ekran okumayı teşvik ederek zihin yükünü artırma

girişimlerine feda etmemek gerekmektedir. Sonuçta sorulması gereken soru ekran okuma ile öğrencilere kâğıttan okumaya göre daha fazla göz ve zihin yorgunluğu eklemenin onlara ne kazandıracığıdır. Araştırma sonuçları ekran okumanın eklediği yorgunlukları ortaya koymaktadır (Çetinkaya ve Keser 2014: 13).

Öğretmenler tablet bilgisayarların kullanımı ile ilgili olarak öğrencilerle aynı şekilde düşünmektedirler. Tablet bilgisayar kullanımının etkileşimli tahtaya göre daha az olduğu yönünde görüşlerini ifade etmişlerdir. Yapılan sınıf içi gözlemlerinde de öğretmenlerin hiçbirinin sınıf içinde tablet bilgisayarlarını kullanmadıkları dikkati çekmiştir. Yapılan görüşmelerde de öğretmenler tabletlerini genelde e-okul uygulamalarında ve e-içerikleri incelemek için iletişim kurmak için kullandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bazılarının tablet bilgisayarlarını uzun bir süre okula getirmediğinden dolayı okul ağı tarafından algılanmadığı ve sık aktivasyon problemi yaşandığı ifade edilmiştir (Pamuk, Çakır, Ergün, Yılmaz ve Ayas, 2013: 10).

Tabletlerin aktivasyon sorunu öğretmenlerle sınırlı olmayıp aynı zamanda öğrencilerin kullanımlarıyla da ilgili bir konudur. Güvenlik amaçlı olarak belirli bir süre tablet ile etkileşimli tahtanın iletişim kuramaması sonucunda tabletler kilitlenmektedir.

2.2.2. EBA (Eğitim-Bilişim Ağı) Bileşeni

EBA internet tabanlı bir eğitim portalıdır. Bu portalın amacı; ihtiyaç duyulan her ortamda çevrimiçi bilgi teknolojileri araçlarını kullanarak eğitim içeriklerine erişimi güvenli bir şekilde sağlamaktır.

MEB ve içeriklerini paylaşmaya gönüllü eğitim firmaları tarafından hazırlanan pek çok dijital kaynak EBA' da yayınlanırken öğretmen ve öğrenciler de ürettikleri içerikleri sunma imkânı bulabileceklerdir. Böylece bir kaynak havuzu oluşturulmuş ve öğrenmeye hevesli herkesin kullanımına sunulmuş olacaktır. Bu da eğitimin kapılarını bütün insanlara açıp dört duvar dışında da gerçekleştirilmesine zemin sağlayacaktır (MEB, 2014a). Yani eğitim hayatın ayrılmaz bir parçası

olacaktır. Öğrencilerin ezberci zihniyetten kurtularak kendi başına karar verebilen ve kendi kendine öğrenebilen bireyler olmasını sağlayacaktır. Ayrıca öğrenciler EBA çatısında buluşunca Türkiye'nin her bir köşesindeki akranlarıyla iş birliği yapmış ve ekip çalışmasını öğrenmiş olacaktır. Öğretmen merkezli eğitimden sıyrılıp öğrenci merkezli eğitimin hayata geçirilmesi daha da kolaylaşacaktır. Bu da ezberci zihniyetten uzak, iyi hazırlanmış kaynakları süzüp araştıran, yorumlayan ve bilgiden bilgi üretebilen bireylerin yetiştiği bir ülkenin temellerinin atılmasına yardımcı olacaktır (EBA, 2015).

İçeriklerin geliştirilebilmesi donanım bileşenine göre çok daha karmaşık ve zaman alıcı bir süreçtir. İçeriğin üretilmesi, değerlendirilmesi ve bu amaçla yapılan araştırmalar bir döngü oluşturmaktadır. Eğitim içeriklerinin sadece tek bir kaynaktan sağlanması yerine birçok farklı kaynağa erişim sağlanması gerekmektedir. Bu kaynaklar arasına öğretmen ve öğrencilerin kendi ürettikleri materyallerinde dahil edilmesi gerekmektedir. Öğretmen ve öğrencilerin paylaşması, türev içerikler üretmesi, bunları yıldız sistemleri benzeri değerlendirmesi teşvik edilmelidir (Alkan, Bilici, Akdur, Temizhan, Çiçek, 2011: 388).

Öğretmenin başarılı bir şekilde bilgisayar destekli dersleri verebilmesi, kendisinin kullandığı teknoloji hakkında rahat olması, onun ile ilgili sıkıntılarını ve zorluklarını çözmüş olmasına bağlıdır. Öğretmenin yazılımı tanıma ve öğrenme aşaması uzun sürebilir. Öğretmenin bu safhada zamana ihtiyacı vardır. Eğer yazılım ile ilgili zorlukları varsa bunlar sınıf içi uygulamalar sırasında açığa çıkar ki bu da öğrenme ortamını çoğu zaman olumsuz yönde etkiler. Çünkü sınıfın dikkati matematiksel kavramların öğrenilmesi üzerine odaklanması gerekirken makinenin ve yazılımın nasıl işlediği konusu üzerine yoğunlaşacaktır (Baki, 1996: 12).

EBA eğitim teknolojisine son derece uygun bir platformdur. Bu ortama MEB'in yetkilileri haricinde bireysel kullanıcılar, öğretim elemanları, uzmanlar ve hatta öğrenciler gibi farklı kesimlerin belirli standartlar doğrultusunda giriş yapmasına izin verilmelidir. E-içeriklerin müfredata, kazanımlara uygunluğunun ve kalitesinin incelenip belli denetimlerden sonra öğrenci ve öğretmenlere sunulduğu

güvenli bir ortam olmalıdır. İlerleyen süreçte içeriklerin yönetilebilmesi zor olabilir. Burada her kesimden gelecek e-içerikler yer alabilir ve aldığı kullanım oranınca maddi destek bile verilebilir. İçerik seçiminin öğretmenlere bırakılması son derece uygun olabilir. Ancak öğrencilerin ve velilerin de bu konuda bilgi sahibi olmaları gereklidir. Öğrenci, öğretmen ve ilgili kişiler ihtiyaç duyduklarında istedikleri kaynaklara ulaşabilmelidir (Alkan vd., 2011: 389).

EBA Market'te bulunan uygulamalara erişim, konuyla ilgili öğretmen ve öğrenciler için ücretsiz olmalıdır. İçerik sağlayıcılarının hak ettikleri ücretleri devlet tarafından sübvansede edilmelidir. Devlet, içerik sağlayıcı özel kurumların sayısını artırmak için teşvikler verebilir. Bölgelerin ihtiyaçları göz önünde bulundurularak içeriklerin oluşturulması için özel kurumlar özendirilmelidir (FPGGEÇ, 2012: 22).

Dersler için üretilen içeriklerin öğrenci ve velilere tanıtımı son derece önemlidir. Bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı gerekli tedbirleri almalıdır. FATİH Projesiyle ilgili tanıtım, seminer, kurs gibi etkinliklerde mutlaka ilgililer EBA eğitim portalı ile ilgili katılımcılara bilgi aktarmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan öğretmen kılavuz kitaplarında her ders alanı Eğitim Bilişim Ağı sisteminde Bilişim Teknolojilerinin öğretim süreçlerinde kullanımının daha etkin biçimde yer alması sağlanmalıdır. Öğrencilerin bilgisayar, internet, cep telefonu vb. teknolojik araçlardaki gelişmeleri yakından takip etmeleri ve bu araçları öğrenme amacıyla kullanmaları, öğretme sistemlerinde yeni yaklaşımların geliştirilmesini ve öğrencilere e-öğrenme sisteminin imkânlarının sunulmasını zorunlu kılmıştır. Eğitimde FATİH Projesi kapsamında üretilen bu e-içeriklere; öğretmenler ve öğrenciler web tabanlı ortamlarda hem çevrimiçi hem de çevrimdışı şekilde kolaylıkla ulaşabilmektedir (Bilici, Akdur, Temizhan, Çiçek, 2011: 5).

2.2.3. Bilgi Teknolojileri Kullanımı Bileşeni

Bilgi güç konumuna geçtikten sonra önem kazanarak, 21. yüzyılın insan profilini değiştirmiştir. Bilgiye ulaşabilen, bilgiyi kullanabilen ve üretebilen bireylere; bir başka deyişle bilgiyle iletişim kurabilen bireylere olan gereksinim gün geçtikçe artmaktadır. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin öğretim programıyla bütünleştirilmesi öğrencilerin erişebilecekleri bilgi kaynaklarını değiştirmiştir. Ders sırasında öğrencilere sunulan teknolojik desteklerin, öğrencideki bireysel farklılıklar dikkate alınarak derse katkıları sağlanabilir (Çiçekli, 2014: 15). Örneğin, günlük yaşantının her anına giren ve yüz milyondan fazla insan tarafından kullanılan internet, iletişim ve bilgiye ulaşma aracı olarak okullarımızda da yerini almıştır. Öğrenciler, interneti yaygın olarak kullanmaktadırlar. Günümüzde bilgi, sınıf ortamından çıkıp, dünyaya açılmıştır. Öğretmenlerin rolü ise ana bilgi kaynağı olarak bilgiyi aktaran olmaktan, bilgiye ulaşmak için öğrenciye rehberlik etme durumuna dönüşmüştür. İnternet, geleneksel ortamın yarattığı araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Sınırsız bilgi kaynağı ve bilginin paylaşılmasında yeni öğretim yöntemleri sunan internet, öğrenci ve öğretmenlerin çeşitli kaynaklara ulaşım alanı sağlamaktadır (Atav, Akkoyunlu, Sağlam, 2006: 38).

Çağımızda okuma-yazma bilen, aritmetik bilgileri olan kişileri tanımlamakta kullanılan eğitimli insan tanımı değişmiştir. Bugün bilgi toplumunda eğitimli insan, kendisi ile ilgili gelişmeleri takip edebilen, bunları hayatında uygulayan, sorgulayan, gelişime açık, bilgi ve iletişim teknolojilerini aktif olarak kullanabilen bir kişi anlamına gelmektedir. Öğrenme sürecine yönelik motivasyonu etkileyen faktörlerden biri olarak fiziki durumlar dikkate alındığında tablet bilgisayarların bu kolaylığı sağlaması önemli bir fayda olarak nitelendirilebilir (Kamacı ve Durukan, 2012: 212). Nitekim günümüz toplumlarının gereksinimi olan insan profili artık çok değişmiş, farklılaşmıştır. Günümüzde bilgiye ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi kendi yapısına uydurabilen, buna yenilerini ekleyebilen toplum ya da kişiler nitelikli güçlü olarak kabul edilmektedir. Bu değişime ayak uydurmanın kaçınılmaz sonucu olarak bireyler öğretim ortamlarında bilgiye ulaşmayı, bilgiyi kullanmayı ve yaymayı sağlayacak her türlü araçları kullanılmak zorundadır.

Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı içinde bulunduğumuz bilgi ve teknoloji çağında, çoklu zekâ ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımlarında ön plana çıkan becerilerin arasında bilişim teknolojilerini etkin olarak kullanma da vardır (Günbayı ve Yörük 2013: 190).

FATİH Projesinin etkili ve verimli olabilmesi için öncelikle öğretmenlerin, öğrencilerin ve yöneticilerin teknolojik cihazlarla ilgili kaygıları dikkate alınmalıdır. Fırsat eşitliğinin dikkate alındığı bu projede ülke genelindeki her okulda fırsatların eşitliği sağlanmalıdır. Özellikle donanımsal problemler açısından okullardaki formatör öğretmenlere hizmetiçi eğitimler verilmeli, bu teknolojileri derslerinde kullanması gereken öğretmenlere de gerekli seminerler verilmelidir. Proje kapsamında mevcut durumdan farklı olarak her okula akıllı tahta yaklaşımı, daha önce akıllı tahta kullanmamış öğretmenlerin kaygılarını arttırmaktadır. Özellikle akıllı tahtada kullanabilecekleri yazılımların hazırlanması noktasında öğretmenlere destek verilmelidir (Gürol, Donmuş, Arslan, 2012: 3).

Bu bileşenin temel amacı; dersin amaç ve hedeflerine, öğrenme alanlarına ve öğretim ilke ve yöntemlerine uygun olarak hazırlanmış kazanımların uygulanmasında ve öğretim etkinliklerinde FATİH Projesi kapsamında dersliklere sağlanan BT'nin daha etkin biçimde kullanılmasının sağlanmasıdır. Bilişim Teknolojisi araçlarının öğretim süreçlerinde etkin kullanımının sağlanması için öncelikle her ders için hazırlanan öğretim programlarında BT teknolojilerinin öğretim süreçlerinde nasıl kullanılacağına daha açık ve etkin biçimde ifade edilmesi gerekmektedir. Bu amaçla öncelikle, dersliklere sağlanacak Bilişim Teknolojilerinin öğretim programlarında etkin kullanımı gerekmektedir. Ders kazanımları belirlenecek ve bu kazanımlar doğrultusunda Bilişim Teknolojilerinin etkin kullanımını içerecek biçimde güncelleştirilmesi gerçekleştirilecektir (Günbayı ve Yörük 2013: 191).

Bilgisayarların insan hayatında kaçınılmaz bir unsur haline gelmesi ile eğitim öğretim ortamlarında kullanılması da zorunluluk haline gelmiştir. Bilgisayarların sahip olduğu karmaşık yapı eğitim-öğretim ortamlarında kullanılan

diğer eğitim teknolojilerinden daha çok özelliği bir arada toplamasını sağlamıştır. Bu özelliklerinden dolayı bilgisayarların eğitim öğretim ortamlarında kullanılmasının sağladığı birçok fayda bulunmaktadır. Bunlar; öğrencilerde öz güven sağlaması, öğrenme için güvenli bir ortam oluşturması, hızlı dönüt vermesi, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarını karşılaması, başarısız öğrencilere yardım etmesi, yazılarda kolayca değişiklikler yapabilmesi, yazı becerilerini kazandırabilmesi, çok zengin bilgi kaynaklarına doğrudan ulaştırması, bilgilerin yeni yöntemlerle sunulabilir olması ve grup çalışmalarına fırsat vermesidir. Bilgisayarların, bilgiyi depolama, saklama, tekrar kullanmadaki üstünlüğü bu bilgilerin başkalarıyla paylaşılması gereğini ortaya çıkarmıştır (Yılmaz ve Horzum, 2005: 110).

Projenin bu bileşeni kapsamında öncelikle Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından öğretim programlarında gerekli değişikliğin/açıklamanın yapılması, öğretmenlere ve ders kitabı yazarlarına ilgili kurul kararı ile yönlendirmenin yapılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda oluşturulacak olan program geliştirme komisyon üyeleri tarafından öğretim programlarında doğrudan BT donanımı ihtiyacı duyulan kazanımları ve örnek öğretim etkinliklerinin yapılandırılması sağlanacaktır (EBA, 2015). Milli Eğitim Bakanlığının ilgili birimleri tarafından bilişim teknolojilerinin ve e-içeriğin etkin kullanımına yönelik her ders ve öğrenme modülü için, ders kitabı ve öğretmen kılavuz kitapları güncelleme komisyonları oluşturulacaktır. Bu komisyonlar da eğitim materyallerinde gerekli çalışmayı gerçekleştirecektir. Teknoloji kullanımı, öğrencilerin öğrenme sürecine yoğunlaşmalarını teşvik eder. Böylece; öğrencilerin motivasyonu ile kendilerine olan güvenlerini yükselterek onların bilişsel becerilerinin de gelişmesini sağlar (Günbayı ve Yörük 2013: 193).

2.2.4. Hizmet-içi Eğitim Bileşeni

Eğitimde FATİH Projesini meydana getiren beş bileşenden biri “Derslerde Bilişim Teknolojilerinin kullanımı için Öğretmenlere Hizmetiçi Eğitim” bileşenidir. Proje bileşeni kapsamında; okullarda görev yapan yaklaşık 680.000 öğretmene kurs verilecektir (ERG, 2014: 8). Bu kurslarda sınıflara sağlanan donanım altyapısını,

eğitsel e-içerikleri ve BT'ye uyumlu hale getirilen öğretmen kılavuz kitaplarını etkin biçimde kullanma becerilerini geliştirmelerine yönelik yüz yüze ve uzaktan eğitim aracılığıyla hizmetiçi eğitim faaliyetleri planlanmıştır. Proje kapsamındaki eğitimlerin genel amacı; öğrencilere zengin bir eğitim öğretim ortamı sunmak, öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlamak ve ülkemizi eğitimde üst sıralara taşımaktır. Projenin hizmetiçi eğitim bileşeni ve diğer bileşenleri eşgüdümlü olarak yürütülmekte olup projenin tamamının planlanan süre içerisinde tamamlanması hedeflenmektedir (MEB, 2014c).

Bilgi ve teknolojinin çok hızlı gelişip ilerlediği günümüzde bilgiyi üreten toplumlar dünyada hem ekonomik gelişmişlik zengin ve refah bir toplum oluşturma yönünde bilgiyi tüketen toplumların önünde yer almaktadır. Nitelikli, iyi yetişmiş ve rekabet edebilen insan gücünden oluşan bilgi toplumunun oluşturulmasında zorunlu temel eğitimin rolü tartışılmaz. Öğretmen yetiştirme programlarına motivasyonu yüksek ve yetenekli eğitimcilerin başvurması sağlanmalıdır. Öğretmen yetiştirme programları nitelikli öğretmenlerin devamını sağlayacak şekilde gerek altyapı gerekse öğretim kadrosu bakımından geliştirilip güçlendirilmelidir (Eraslan, 2009: 245).

FATİH Projesinde öğretmenlere öncelikle Temel Bilgisayar kullanım kursu verilerek teknolojiye olan yetersizliklerin giderilmesi ve daha sonrada Bilişim Teknolojilerinin derslerde etkin ve verimli kullanılması için formasyona yönelik bir eğitimin verilmesinin uygun olacağı görülmüştür. Bu faaliyetler okullarda görev yapan tüm öğretmenlere yöneliktir (MEB, 2014c).

Hizmetiçi eğitimleri öğretmenlerin mesleki becerilerin arttırmaya ve yenilenen müfredat ve programlara uyum sağlamayı amaçlamaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı uygulamaya koyduğu projeler ile ilgili eğitim verirken öncelikle Hizmetiçi Eğitim Merkezlerinde formatör öğretmenleri yetiştirmektedir. Daha sonra bu öğretmenler illerde görev yapan diğer öğretmenlere gerekli bilgi ve eğitimi vermektedirler.

2.2.4.1. Fatih Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı Kursu

FATİH projesinde özellikle görünürlüğü az olan öğretmene yapılan yatırımın, görünür yanı daha fazla olan teknolojik yatırımın önüne geçmesinin FATİH projesinin en zayıf halkası olduğu düşünülmektedir. Dijital dünyadaki yeniliklerin eğitim alanına getirmiş olduğu en büyük özelliklerden bir tanesi de, e-kitapların içerik olarak ses ve videolarla desteklenerek, bu dosyaların e-kitabın birer parçası gibi, e-kitabın içerisine gömülebilmesine olanak tanınmasıdır (Kaysi, 2014: 75). MEB kâğıt üstünde sayıca yüksek bulunan rakamlara bakarak öğretmenlere yönelik yeterli sayıda mesleki gelişim etkinliğinin sunulduğu varsayımından yola çıkılmamalıdır. Başarılı olunmak isteniyorsa mesleki başarının ön koşulu olan hizmet-içi eğitimler konusunda gerçekçi yaklaşımlar izlenmelidir. Ayrıca öğretmenlerin eğitiminin başlangıç noktası olan öğretmen yetiştiren kurumlarla da gerekli işbirliğinin yapılması yoluna gidilmelidir. Eğitsel e-içeriğin merkezi bir birimde hazırlanması yerine öğretmenlerin bizzat içinde olduğu bir yapının izlenmesi durumunda daha etkili sonuçların alınabileceği unutulmamalıdır (Akıncı, Kurtoğlu, Seferoğlu, 2012: 8).

FATİH Projesi Eğitimde Teknoloji Kullanımı Kursunun içeriği akademisyenlerden oluşan bir kurulla çalışmaları yapılmış ve eğitim içeriği oluşturulmuştur. Eğitimin içeriği; okul türüne göre öğretmen kılavuz kitapları veya öğretim programları doğrultusunda derslerini işleyen öğretmenlerin, eğitim-öğretim sürecinde bilişim teknolojilerini etkin ve verimli olarak kullanabilmesini sağlamaktır. Proje kapsamında kurulacak olan donanımları bu amaca yönelik olarak etkin kullanımını sağlamaktır. Kurs içeriği boyunca öğretmen kılavuz kitaplarına ve öğretim programlarındaki kazanımlara bağlı kalarak ve yapılandırmacı yaklaşımın dışına çıkmadan dersin süreçlerinde bilişim teknolojilerinin ve e-materyallerin nasıl kullanılacağı konularına değinilmiştir. 2012 yılı başından itibaren eğitimler tarafından mahalli olarak eğitimler verilmeye başlanmıştır. Proje kapsamında yöneticilere dair eğitimler de yapılmaktadır (MEB, 2014c).

FATİH projesi, bilişim teknolojilerinin öğrenme-öğretme süreçlerinde etkin olarak kullanılmasını hedefleyen bir projedir. Öğretmenlerin bilişim teknolojileri açısından yeterlilikleri projenin başarılı olması açısından çok önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. Bu nedenle de FATİH projesinin uygulandığı okullarda çalışan öğretmenlerin bilişim teknolojileri okuryazarlık düzeylerinin BT destekli eğitim yürütebilecek düzeyde olması gerektiği söylenebilir (Yıldız vd., 2013: 376).

2.2.4.2. FATİH Projesi Kapsamında Teknoloji ve Liderlik Forumu Kursları (Yönetici Eğitimleri)

Eğitimde FATİH Projesinin önemli hedeflerinden birisi de, başta okul yöneticileri müdür ve müdür yardımcıları olmak üzere, eğitim yöneticileri ve eğitim denetmenlerini, il ve ilçe milli eğitim yöneticilerini, okulda bilişim teknolojisi araçlarını ve eğitim içeriklerini aktif olarak kullanılmasını sağlayacak yönetim bilgi ve becerilerine kavuşturmadır. Bu amaçla düzenlenen Teknoloji ve Liderlik Forumu kursları, teknolojinin bir öğrenme aracı olarak derslere etkili biçimde entegrasyonunun planlanması, teşvik edilmesi, modellenmesi ve desteklenmesine yardımcı olması amacıyla yönetim kadrolarının vizyon geliştirmelerini sağlayan bir içeriğe sahiptir (MEB, 2014c).

Eğitimde FATİH Projesi Teknoloji ve Liderlik Forumu Kursu; uzaktan eğitim biçiminde uygulanan ve 10 gün süren bir uyum süreci vardır. Bu uyum sürecinden sonra 3 gün 24 saat süren ve yüz yüze yapılan eğitim kısmı vardır. Liderlik Kursu, Dünya ve Türkiye’de eğitim teknolojileri, Türkiye’de eğitim teknolojisi yatırımları ve FATİH Projesini konu edinmektedir. Ayrıca değişim ve öğrenme kaynakları, çeşitli öğrenme ve öğretme kaynaklarını inceleme, sosyal medya, İnternet teknolojileri, İnternet etiği, okul zorbalığı ve siber zorbalık, Web 2.0 araçları, liderlik davranış ve standartlarının incelenmesi, teknoloji çalışma planı ve FATİH Projesine entegre etme, etkileşimli tahtanın ve tablet PC’nin tanıtımı gibi başlıkları içermektedir (Ekici ve Yılmaz, 2013: 326).

“Eğitimde Fatih Projesi” Teknoloji ve Liderlik Forumu kursları kapsamında, donanımı kurulan okullardan başlanmak üzere başta okul müdür ve müdür yardımcıları ile illerde görev yapan tüm eğitim yöneticilerinin ve eğitim denetmenlerinin hizmetiçi eğitime alınması hedeflenmektedir. E-kitaplar için dünya standardındaki e-kitap formatlarından biri tercih edilmeli ve bu e-kitap formatı güncel, etkileşimli, ses ve video destekleyebilecek bir format olmalıdır (Kaysi, 2014: 81). İllerde düzenlenecek olan mahalli eğitimlerde, “Eğitimde FATİH Projesi” Teknoloji ve Liderlik Forumu kursları kapsamında eğitmen olarak görevlendirilen eğitim yöneticileri ve eğitim denetmenleri görev alacaklardır. Eksik illerin eğitim görevlileri merkezi eğitimler vasıtasıyla tamamlanmaktadır “*Eğitimde Fatih Projesi Teknoloji ve Liderlik Forumu*” programı kapsamında düzenlenecek hizmetiçi eğitim planı hazırlanırken; 10 (on) günlük uyum dönemi hariç tutularak 3 (üç) iş günü üzerinden 24 (yirmi dört) saat olarak planlanmıştır (MEB, 2014c).

Yönetici eğitimleri olarak adlandırılan kurslarda hem teknolojik alt yapı hem de yöneticinin liderlik vasıflarına ulaşabilmesi için gerekli bilgiler verilmektedir. Bu kurslarda eğitim görevlisi olan görevli kişilerin de mutlaka yönetici veya milli eğitim müfettişi olan kişiler tarafından verilmektedir.

2.2.5. Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT Kullanımı Bileşeni

Bilgi ve Bilişim teknolojilerindeki gelişmeler, internetle somutlaşmış, mobil teknolojiler ile yaşamın tüm boyutlarını değiştirmeye başlamıştır. Dünya yeni bir toplum biçimi olarak Bilgi Toplumuna yönelmiştir. Ülkemizde 2006-2010’u kapsayan “Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı”nı hazırlanmış, kısmen hayata geçirilmiş, yenisini hazırlama sürecine girilmiştir (Bilimania, 2015: 1). Bu değişim yakınsama, mobil teknolojiler ve sosyal ağlarla kamu yönetimi, siyasal katılım, halkla ilişkiler gibi alanları yeniden tanımlamaya başlamıştır. Bunlara paralel olarak da eğitim alanında ciddi arayışlara girilmiştir. Bilişim eğitimi ve eğitimde bilişim sürekli bir inceleme, araştırma ve deney konusu olmuştur. Bu deneylerden birinde

dünyanın farklı yerlerinde eğitim içeriğiyle yüklü dizüstü bilgisayarlar öğrencilere verilmiş, yanında taşınması ve eve götürmesi söylenmiştir. Bunun sonucunda öğrencinin motivasyonunda olumlu bir gelişme olmuş ve bilgisayarın internete çıkabilmesi nedeniyle ailenin dünyaya bakışında bir değişme gözlenmiştir (Banoğlu, Madenoğlu, Uysal, Dede, 2014: 51).

Fatih projesiyle sağlanan eğitim teknolojileri araçları amaca uygun kullanıldığında eğitimin niteliğini artırıcı etkisinin olduğuna dikkat çekilmektedir. Öğrencinin eğitiminin yanında aile bireyleri de teknoloji konusunda bilinçlenmektedir. Diğer unsur ise eğitim teknolojileriyle ilgili projelerde insan kaynakları planlamasının bu kaynağın planlı bir şekilde eğitilmesinin önemli bir yer tuttuğudur (Çakıroğlu, 2013: 415).

Bilinçli, Güvenli, Yönetilebilir ve Ölçülebilir BT Kullanımı Bileşeni sayesinde bireylerin hayat boyu öğrenimi ve e-öğrenme yoluyla kendilerini geliştirmeleri için uygun ortamlar oluşturulacak ve e-içerikler üretilecektir. Liseden mezun olan her öğrenci temel bilgisayar kullanımı bilgisine sahip olacaktır. İnternetin etkin kullanımı ile e-eğitim hizmetlerinden isteyen herkes faydalanacaktır. Öğretmen, öğrenci, velilere ayrıca ilgi duyan herkese kullanma kolaylığı sağlanacaktır. İnternetin, toplumun tüm kesimleri için güvenilir bir ortam haline getirilmesi amaçlanmaktadır.

Önümüzdeki iki yıl içerisinde projenin değerlendirme sürecinin gerçekleştirilmesi planlanmakta, Türk eğitim sistemindeki yansımalarının ve çıktılarının izlenmesinin önem kazanacağı anlaşılmaktadır. Proje sonuçlandıktan sonra, dersliklerdeki Bilişim Teknolojileri araçlarının eğitim-öğretim amaçlı olarak kullanım oranının ve eğitim-öğretime etkilerinin projenin başarısının göstergeleri olarak değerlendirileceği belirtilmektedir (MEB, 2014b).

FATİH Projesinin donanım boyutu göreceli en kolay boyutudur. Öğretmenlerin eğitimi ve kazanılması, müfredatın yeni teknolojilere uyarlanması, içeriğin hazırlanması, öğretim tasarımının dikkatlice yapılması, yeni teknolojilerin

istediği özgürlük ve iş birliği ortamının oluşturulması işin en kritik boyutlarıdır. Projenin başında laboratuvarların kaldırılacağı belirtilmişti. Benzeri bir şekilde Bilgisayar öğretmenlerinin atanmasında isteksiz davranılmıştır. Bilişim eğitimi ciddiye alınmalıdır; sadece bilişim okuryazarlığı ile yetinilmemeli, işin temelleri, güvenlik, etik ve estetik boyutu öğretilmeli, içselleştirilmesi sağlanmalıdır (Banoğlu vd., 2014: 57).

Öğretmenlerin eğitilmesi, kazanılması, bu teknolojileri benimseyerek, gönül rahatlığı ile kullanması sağlanmalıdır; bu ise ciddi bir iştir; çok hızlı yapılamaz. İnternet farklılığı, çeşitliliği ve çok kültürlülüğü temsil etmektedir. Müfredatın bir çerçeve ile yetinmesi, öğretmene ve öğrenciye farklı olabilme esnekliğini ve özgürlüğünü tanımalıdır. Mevcut kitapların elektronik ortama aktarılması, yani e-kitap, arzulanan e-kitap olmayacaktır. Teknolojiyi ve eğitimi anlayan, işin felsefesini iyi bilen uzmanlar e-kitapları yeniden tasarlamalıdır. Öğretmenler, internette buldukları öğrenme nesnelere, açık öğrenme malzemelerini rahatça kullanma ve onları geliştirme ve paylaşma özgürlüğüne ve ortamına sahip olmalıdır (Akgün vd., 2011: 120). FATİH Projesinin öğrenciler üzerinde yarattığı değişimlere baktığımızda olumlu olanların yanı sıra olumsuz olanların da olduğu söylenebilir.

Her yeni teknoloji ya da öğrenme ortamında olduğu gibi bu değişimleri daha net izleyebilmek için daha çok süreye ve araştırmaya ihtiyaç olduğu açıktır. Bu nedenle değişimin etkileri konusunda kesin sınırları olan ifadeler kullanmanın doğru olmadığını söylemek olanaklıdır (Kurt vd., 2013: 17). Bilgi toplumuna geçiş için bir yol haritası olması açısından “Ulusal Teknoloji ve Bilim Politikası Strateji Belgesi” büyük bir öneme sahiptir. Bunun yanında FATİH Projesinin uygulaması aşamasında izlenebilecek bir strateji belgesi olması açısından da ayrıca önem arz etmektedir. Bilim ve teknoloji stratejilerinin uygulama aşamasında siyasi sahiplenme ve toplumsal farkındalığın yaratılması unsurları başarıyı yakalayabilme ve sonuca ulaşma açılarından oldukça önemlidir. Bu durum Vizyon 2023 strateji belgesi için önemli olduğu kadar FATİH Projesi için de önemlidir (Akgün vd., 2011: 120).

3. BÖLÜM

FATİH PROJESİNİN UYGULAMA SÜRECİNDE KARŞILAŞILAN YÖNETSEL SORUNLARA İLİŞKİN BİR ALAN ÇALIŞMASI

3.1. Yöntem

Araştırma tarama modeli türünde olup, tanımlayıcı ve açıklayıcı özelliktedir. Bu araştırmada FATİH Projesinin MEB'e bağlı okullardaki uygulama sürecinde idarecilerin karşılaştıkları sorunlar tanımlanmakta ve açıklanmaktadır. Araştırmanın evrenini Tekirdağ ili Süleymanpaşa ilçesinde FATİH Projesini uygulayan MEB'e bağlı sekiz adet orta öğretim kurumunun yöneticileri oluşturmaktadır. Evren birimleri ulaşılabilir olduğu için örneklem alınmamıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak kısa anket formu yanında, yarı-yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Anket formu katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin dokuz adet çoktan seçmeli sorudan oluşmaktadır. Görüşme formu ise yedi adet açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşme yapılan her okulla ilgili gözlemlerde de bulunularak veriler desteklenmeye çalışılmıştır. Demografik verilerin frekans ve yüzde dağılımları tablo halinde verilmiştir. Gözlem bulguları özetlenmiş, mülakata ilişkin bulgular ise kategorik olarak açıklanmıştır. Elde edilen veriler üzerinde betimsel analiz yapılmıştır. Analiz sürecinde okul yöneticilerin bazı ifadeleri doğrudan alıntılar şeklinde verilmiştir. Bazı mülakat bulguları benzer ve farklı yanları karşılaştırmalı olarak tablolar halinde verilmiştir.

3.2. Bulgular

3.2.1. Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular

Tablo-2: Demografik Özelliklere İlişkin Bulgular (n= 8)

DEĞİŞKENLER	GRUPLAR	F	%
Cinsiyet	Bay	8	100
	41-50	2	25
Yaş	51-60	6	75
	Evli	8	100
Medeni Durum	Ön-lisans	1	12,5
	Lisans	5	62,5
	Yüksek Lisans	2	25
Eğitim Durumu	Atatürk Ün. Eğitim Fak. Türk Dili ve Edebiyat Öğretmenliği	1	12,5
	Edirne Eğitim Enstitüsü Matematik Bölümü	1	12,5
	Bursa Eğitim Enstitüsü Fen ve Tabiat Bilimleri Bölümü	1	12,5
	Gazi Üniversitesi Tic. Turizm Yüksek Öğretmen Okulu	1	12,5
	Marmara Ün. Eğitim Fak. Resim Öğretmenliği	1	12,5
	Bursa Eğitim Enstitüsü Fizik Kimya Biyoloji Bölümü	1	12,5
	Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi	1	12,5
	Marmara Ün. Atatürk Eğitim Fak. Matematik Öğretmenliği	1	12,5
	Fakülte/ Bölüm	5-10 yıl	1
16 yıl ve üstü		7	87,5
Öğretmenlikte tecrübe	5 yıldan az	1	12,5
	5-10 yıl	2	25
	16 yıl ve üstü	5	62,5
Okullarda “yöneticilik” tecrübesi	3-6 yıl	1	12,5
	15 yıl ve üstü	7	87,5
Tekirdağ'da geçen süre	3 yıldan az	3	37,5
	3-6 yıl	4	50,0
Okuldaki görev süresi	15 yıl ve üstü	1	12,5

Kaynak: (Öz, 2015)

Tablo 3'e göre katılımcıların tamamı bay ve evlidir. Üniversitelerin öğretmenlik bölümlerinden mezun olmuşlardır. Ayrıca katılımcıların biri hariç diğerleri fakülte ve yüksek lisans mezunudur. Katılımcıların çoğunluğu yöneticilikte

onaltı yılın üzerinde tecrübe sahibidirler. Ankete katılan yöneticilerin biri hariç diğerleri kurumlarında en fazla altı yıl çalışmaktadırlar.

3.2.2. Gözleme İlişkin Bulgular

Sekiz okulda yapılan gözlemlerde dikkati çeken husus, hiçbir okul müdürünün Etkileşimli Tahtaları, Sistem Odasını, Bilişim Teknolojileri Sınıfı gibi eğitim ortamlarını birlikte ziyaret etmek için teklifte bulunmamış olmasıdır. Her müdür anket ve mülakatı kendi odasında tamamlamıştır. Çalışma okullarını ziyaret sırasında projeye ilgili birçok sorunların olduğu ortaya çıkmıştır. Bunlardan bazıları; okullarda etkileşimli tahtalardaki kilit problemleri, öğretmenlerin projenin getirdiği yeni teknolojiye karşı olumsuz tutumları, okullara gelen teknik ekibin yeterli bilgi ve donanıma sahip olmaması, Etkileşimli Tahtalar ile ilgili garanti şartları ve servislerin bu konuya yorumlarıyla ilgili olmuştur.

Önemli gözlemlerden biri de okul idarecilerinin konuyla ilgili kendileriyle yapılan bu araştırmanın kendilerini mutlu etmesidir. Çünkü sorunlarına çözüm bulabilmek için her gelen kişiye sorunlarını rahatlıkla anlatmaktadırlar. Okul yöneticileri projeye ilgili yerel yöneticilerle muhatap olmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı'ndan illere gelecek yetkilileri görmeleri yöneticileri daha fazla motive edecektir. Ancak önemli olan durum şudur: Ziyaret edilen okullar Projeye inanıyor ve ellerinden geldiğince destek sağlıyorlar. Proje kapsamında dağıtılacak tabletleri öğrenciler sabırsızlıkla beklemektedir. Ayrıca FATİH Projesiyle ilgili böyle bir çalışmanın çok memnuniyet verici olduğunu ifade ettiler. Her türlü konuda yardım edeceklerini ve her zaman ziyarete açık olduklarını belirttiler.

3.2.3. Mülakata İlişkin Bulgular

Mülakat formları ile elde edilen veriler aşağıda belirtilmektedir.

3.2.3.1. Yönetsel Sorunlar

Yönetsel sorunlar ile ilgili sekiz okul müdürüne “Fatih Projesinin Türkiye’de uygulanmasına ilişkin en önemli üç engel nedir?” sorusu yöneltildi.

Alınan cevaplarda dört okul müdürü “Öğretmenlerin projeye ilgisiz ve yetersiz olduklarını, ayrıca hazır olmadıklarını belirtti. Bu konuyla ilgili olarak İmam Hatip Lisesi Müdürü “ *Özellikle yaşı ilerlemiş öğretmenlerimiz teknolojiye ilgisiz kalıyor*” şeklinde ifade etmiştir. Tuğlacılar Lisesi müdürü ise “*Alışılmışlıkların ve alışkanlıkların terk edilemeyişi*” şeklinde durumu özetlemiştir.

Üç okul müdürü “Proje ile ilgili süreçlerin uzadığını” belirtti. Fen Lisesi Müdürü süreç ile ilgili olarak “*Sürecin uzaması bu işte bir bıkkınlık getirmiştir.*” şeklinde ifade etmiştir. Fatih Anadolu Lisesi Müdürü ise sürecin uzaması ile ilgili olarak “*İhaleyi alan ilk firmanın ihaleyi başka alt firmalara, taşeronlara devretmesi eğitim öğretimi etkilemiştir*” şeklinde durumu ifade etmiştir.

İki okul müdürü projede yer alan etkileşimli tahtalarda kullanılan eğitim içeriklerinin yetersiz olduklarını belirtti. Eğitim içerikleri ile ilgili olarak Ticaret Meslek Lisesi Müdürü “*Öğrencilerimiz bu projenin farkında değil. Meslek derslerine ait eğitim içeriklerinin az olması, güncelliğini yitirmesi sürekli olarak hazır bulundurulmaması*” şeklinde ifade etmektedir. Anadolu Öğretmen Lisesi Müdürü “*Cep telefonları, bilgisayarlar ve televizyonlar zaten teknolojik anlamda öğrencilerin yeterince bağımlı olmasına sebep oluyor. Bu proje öğrencilerin teknoloji bağımlılığını artıracak diye düşünüyorum. Yani önce bu teknoloji bağımlılığından kurtulacak bir eğitimin olması gerektiğine inanıyorum. Teknolojiyi yerinde ve zamanında kullanmalıyız*” şeklinde ifade etmiştir.

Yönetmel sorunlarla ilgili yöneltilen sorulardan alınan cevapları özetleyerek şöyle bir sonuca varılabilir: Projeye okul yöneticileri daha çok sahip çıkmaktadır. Okullardaki mekânsal ve eğitsel donanımların birinci derecede ilgilisi okul yöneticileridir. Yöneticiler projede görsel olarak Etkileşimli tahtaların sınıfta olmasından, tabletlerin dağıtımından memnundurlar. Fakat öğrenci ve öğretmenler yeterince projeye ilgi göstermemiş ve katkı sağlamamışlardır. Öğrenciler tabletleri oyun aracı olarak görmekte, öğretmenler ise mevcut öğretim sisteminden uzaklaşmak ve teknolojiyle barışmak istememektedirler. Projede vaat edilen teknik altyapı, donanım ve ders içeriklerinin zamanında sağlanamamış olması proje süreçlerinin ve sonuçlarının alınmasını geciktirmiştir.

Tablo-3: Yönetmel Sorunlara İlişkin Benzer Ve Farklı Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi	- Sürecin uzaması - Öğretmen eğitimsizliği	İdareciler hazır olmaması
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi	- Alt yapı yetersizliği	Teknoloji bağımlılığı Fırsat eşitsizliği
Namık Kemal Lisesi	- Proje sürecinin uzaması	Ekiplerin yetersizliği
Ticaret Meslek Lisesi	- Öğretmen duyarsızlığı - Ders içeriklerin eksikliği	Öğrencilerin ilgisizliği Eğitim materyali eksikliği
Fatih Anadolu Lisesi	- İhale sürecinin uzaması	Alt taşeronların olması
Tekirdağ Anadolu Lisesi	- Teknik personelin bilgisizliği	Binaların teknik altyapısı
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi	- Program içeriklerinin yetersizliği	Teknik şartnamedeki belirsizlikler
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		Alışkanlıklardan vazgeçilmemesi

Kaynak: (Öz, 2015)

3.2.3.2. Sevk ve İdare Sürecine İlişkin Sorunlar

Sevk ve idare sürecine ilişkin sekiz okul müdürüne “Sevk ve idare sürecini tıkayan hususları örneklendirebilir misiniz?” sorusu yöneltildi. Cevapların geneli incelenildiğinde okullarda kurulum yapan ekiplerin yetersiz olması ve çok sık değişmesi, sevk sürecine uyulmaması şeklinde iki başlık halinde özetlenebilir.

Üç okul müdürü bu sorunun cevabına okullarında sevk ve idare sürecine ilişkin herhangi bir sorun yaşanmadığını belirttiler. İmam Hatip Lisesi Müdürü “Herşey çok mükemmel gitti. Planlı programlı geldiler, işlerini yaptılar ve bu konuda bir sorun yaşadığımızı söyleyemem.” şeklinde ifade etmiştir. Daha doğrusu ilk soruda proje ile ilgili çok fazla bilgi verdiklerini düşünerek bu soruyu da belki orada cevapladıklarını da düşünmüş olabilirler.

Üç okul müdürü sevkiyat sürecinde çalışan ekiplerin çok sık değiştiklerini ve çalışanların işleri ile ilgili çok bilgili ve profesyonel olmadıklarını belirtti. Namık Kemal Lisesi Müdürü çalışanların durumuyla ilgili hususu şu şekilde belirtmektedir: “Okulumuzun yeni olması nedeniyle çok uygun okullardan biriyiz. Ama işte bu alt yapı tamamlanma aşamasında çalışanların yetersiz olması, okulu çok kırıp dökmeleri ve bir ayda yapacakları işi bir yılda yapmaları gibi olumsuz yönleri var.” Sevk ve idare ile ilgili Fatih Anadolu Lisesi Müdürü ise “50 adet Etkileşimli tahta okulumuza geldi. Bir iki tane arızalı tahta olmuştu. Bunların iadesini yaptılar ve yenisini getirdiler. Sevk ve idare ile ilgili gerek okulumuzda gerekse firmadan dolayı herhangi bir olumsuzluk yaşamadık” şeklinde ifade etmektedir.

İki okul müdürü sevk ve idare sürecinde planlamalara uyulmadığını özellikle belirtti. Bunun nedeni olarak ta ihaleyi alan firmalar işleri alt taşeronlara ve bu konuda tecrübe sahibi olmayan kişilere işi havale etmeleri olarak belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili olarak Fen Lisesi Müdürü : “Örnek vermek gerekirse şurada kaç ekip, kaç farklı ekiple çalıştığımızı ben bile hatırlamıyorum. Nerdeyse haftada bir, iki haftada bir ekip dolaşır, bir ekip işi bırakır, öbürü alıyor. Aralarda çok lüzumlu lüzumsuz tartışmalar, alacak verecek meseleleri, hak edişlerinin ödenip ödenmemesi meselelerine varıncaya kadar kısmen şahit olduğumuz lüzumsuz münakaşaları vardı.

Dolayısıyla süreç uzuyordu. İşler zamanında yapılamıyordu.” şeklinde ifade etmektedir.

Sevk ve İdare süreci ile ilgili ilginç görüş ise Anadolu Lisesi Müdürü’nün: *“Öğretmenlerin bilgi teknolojisi araçlarını kullanmada, öğrencilerin gerisinde kaldıkları için öğretmenler ders işlerken zorluklar çekiyor.”* şeklinde belirtmiştir. Sevk ve İdare sürecine ilişkin sorunlarla ilgili yapılan mülakattan şöyle bir sonuç çıkarılabilir: Okullarda eğitim öğretim devam ederken, Proje ile ilgili araç ve gereçlerin okul sevkiyatı, okulun enerjisini farklı bir alana çektiğinden idare yeterince sevk sürecine dahil olamamıştır. Teslimatların bazen mesai saatlerinin dışına taşması, idarenin sorumlu bir kişi görevlendirmesi konusunda sıkıntılar çekmesine neden olmuştur. Ayrıca okula gelen teknik personelin firmalardan kaynaklanan problemlerini ilgili yerlere değil de, karşısında buldukları okul idarecilerini muhatap alarak sorunlarını onların çözmelerini beklemeleri de olumsuz davranışlar olarak tespit edilmiştir.

Tablo-4: Sevk ve İdare Sürecine İlişkin Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi		İlgili firma yerine okul idarecilerinden çözüm beklenmesi
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi	-Ekiplerin çok sık değişmesi	-
Namık Kemal Lisesi	- Çok sayıda alt taşeronların çalışması	Tabletlerin teslimatının gecikmesi
Ticaret Meslek Lisesi		İnternet alt yapısının olmaması
Fatih Anadolu Lisesi	- Belirlenen zamana uyulmaması	Arızalı tahtaların değişmesinde gecikmeler olması
Tekirdağ Anadolu Lisesi	- Çalışanların teknik yetersizlikleri	Öğretmenlerin teknolojik olarak öğrencilerden geri kalması
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi		-
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		Yönetimsel boşlukların olması

Kaynak: (Öz, 2015)

3.2.3.3. Etkileşimli Tahtaya İlişkin Teknik Sorunlar

Okullara Verilen Etkileşimli Tahtaya İlişkin Teknik Sorunlar ile ilgili olarak sekiz okul müdürüne teknik destek alabileceğiniz firmalara ait iletişim bilgileri var mı? Bugüne kadar teknik destek aldınız mı? şeklinde sorular yöneltildi.

Üç okul müdürü Etkileşimli Tahtalarla ilgili teknik olarak hiçbir sorunlarının olmadığını söylediler. Tuğlacılar Lisesi Müdürü bu hususu şu şekilde ifade etmiştir: *“Bununla ilgili sorun yok. Sorunsuz olan tek bölüm burası zaten.”* şeklinde belirtmiştir. Anadolu Öğretmen Lisesi müdürü ise: *“Herhangi bir durumda çağırdığımız zaman anında geliyorlar. Herhangi bir sorun yaşamıyoruz.”* şeklinde belirtmiştir.

İki okul müdürü ise Teknik Destek başvurusuna zamanında cevap alamadıklarını, ilgili firmaların eksik eleman çalıştırmalarından veya elemanların yetersizliğinden kaynaklandığını belirttiler. Parça değişimi olacaksa bu parçaların değişiminin çok uzun sürdüğünü, bunun da yerel teknik destek firmalarında yeterli parçanın olmamasından kaynaklandığını belirttiler.

Üç okul müdürü ise Etkileşimli Tahtalar ile ilgili karşılaştıkları teknik sorunların çözüldüğünü fakat teknik servisin ücret talep ettiğini belirtti. Garanti kapsamını ve süresini bilmediklerini söylediler. Etkileşimli Tahtalarda gerçekleşen arızanın kullanıcı hatasından mı yoksa kurulumdan mı olduğunun tespitinde zorlandıklarını belirttiler. Bu konu ile ilgili olarak Ticaret Meslek Lisesi Müdürü: *“Garanti kapsamının içeriği ve işleyişi kesin olarak bize bildirilmedi. Zaten yarım bir şekilde çalışmalarımız devam ediyor. En son yaptığımız çalışmayla tatil döneminde kapakların sürgülerinin saplarının kırıldığını iyi kullanılmamaktan dolayı tespitini yaptık, bunları değiştirdik. Tabi okul aile birliği kaynaklarını kullanarak bunları değiştiriyoruz. Garanti kapsamında teferruatlı bir bilgiye sahip değiliz.”* şeklinde ifade etmiştir. Anadolu Lisesi Müdürü firmalarla ilgili bu hususu şu şekilde belirtmektedir: *“Firmalardan desteği alıyoruz, fakat firmalar her yaptığı işe para alıyorlar, ücret alıyorlar.”*

Etkileşimli Tahtaya İlişkin Teknik Destek ile ilgili edinilen sonuç; proje okulları teknik destek alacakları firmanın iletişim bilgilerine sahiptirler. Okullarda yeterli ve nitelikli teknik personel bulunmamaktadır. Bu nedenle yetkili servise hangi konularda ulaşmaları gerektiğini bilememektedirler. Çok basit bir konuda yardım isteyebildikleri gibi çok önemli bir sorun için de yardım istemektedirler. Fakat bunu firmaya doğru anlatamadıkları için okula gelen ekipler ilk anda duruma müdahale edememekte ve tamir süreci uzamaktadır. Ayrıca garanti kapsamında kaynaklanan sorunlar okulları mağdur etmiştir. Garanti kapsamının net bir şekilde belirlenmesi ve parça bazında veya örnek olay bazında maddeler halinde belirtilmelidir. Etkileşimli Tahta ile ilgili kullanıcılara yani öğretmen ve öğrencilere de tahtanın teknik altyapısı ile ilgili bilgiler verilmesi gerekmektedir. Özellikle tahtanın bakımları ile ilgili çalışan personelin de bilgilendirilmesi Etkileşimli tahtanın kullanım ömrünün arttırılması açısından önemlidir.

Tablo-5: Okullara Verilen Etkileşimli Tahtaya İlişkin Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi	- Teknik personel yetersizliği - Servisin geç gelmesi - Garanti kapsamı belirsizliği - Garanti süresi belirsizliği - Yapılan işlemlerden ücret alınması	Etkileşimli Tahtalardaki kalibrasyon ayarının bozuk olması
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi		-
Namık Kemal Lisesi		Parça değişimlerinin uzun zaman alması
Ticaret Meslek Lisesi		-
Fatih Anadolu Lisesi		Etkileşimli Tahta kilitleri sık sık arızalanması
Tekirdağ Anadolu Lisesi		-
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi		-
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		-

Kaynak: (Öz, 2015)

3.2.3.4. Altyapının Hazırlanmasına İlişkin Teknik Sorunlar

Alt Yapının Hazırlanmasına ilişkin Teknik Sorunlar ile ilgili olarak sekiz okul müdürüne “Sistem Odası, Elektrik Topraklaması, Malzemeler ve Montaj konularında hangi sıkıntılarınız var, nasıl çözümlediniz. Sizce nasıl çözümlenmelidir?” şeklinde sorular yöneltildi.

İki okul müdürü montaj için gelen ekiplerin sürekli değişmesinin problem oluşturduğunu belirttiler. Eleman değişikliği montaj süresini uzattığını her yeni gelen ekiple iletişim kurmak için zaman kaybettiklerini belirttiler. Namık Kemal Lisesi Müdürü bu sorunla ilgili olarak “*Malzeme montaj konularında malzemelerin korunması, yerlerine takılması esnasında birçok eleman değişikliği oldu. Taşeronlar değişti. Taşeronlar değişince birbirlerinin eksiklerini tam tamamlayamadılar. Taşeron değişikliği nedeniyle kısa zamanda bitirilecek konu çok uzadı. Okulu ev gibi kullanmaya başladılar. Çok sıkıntılar yaşadık. Okul açıldıktan, eğitim öğretim başladıktan sonra da gece çalışmalarına devam ettiler. Bu nedenle gece bekçisine ihtiyaç duyuldu. Tam anlamıyla kiminle muhatap olacağımızı bilemedik. Sadece taşeronun bir ismini duyduk. Ama gelen elemanların kimliklerini almamıza rağmen, ayda bir onbeş günde bir elemanlar değişti.*” şeklinde ifade etmektedir.

Dört okul müdürü internet altyapısının tamamlanamadığını söyledi. İnternet bağlantısının sağlanabilmesi için sınıflara kanallar içerisinde kablolama yapılmaları gerekmektedir. Bu kablolamaların çok düzenli yapılmadığı, fiber internetin ise okullarına hiç sağlanamadığını söylediler. Bu konu ile ilgili Fatih Anadolu Lisesi Müdürü “*İnternet alt yapısıyla ilgili kabloda ya da kablo bağlantısında bir takım sıkıntılar yaşadık. Hala kanala almadılar. İnternet hattı sadece idare odasında var.*” Ticaret Meslek Lisesi Müdürü ise “*Sadece akıllı tahtalarımız kurulduğu için, internet hattımız olmadığından diğer konularda herhangi bir sıkıntı yaşamadık.*” şeklinde ifade etmiştir.

Üç okul müdürü topraklama ile ilgili sorunlar yaşadıklarını belirtti. Bu sorun genelde, okulun duvarlarında kazıntılar olduğunu; bu sorunları, ilgili firma, daha

sonra idarenin girişimleri sonucunda çözdüğünü belirttiler. Birçok sorunu ise okullar kendi imkânlarıyla hallettiklerini belirttiler. Topraklama çalışmaları konusunda Fen Lisesi Müdürü şu sözleri ifade etmiştir. “*Elektrik topraklamada sorun yaşadık. Ana bina ile ilgili çok sorun yaşamadık. Orada arzu edilen verileri rahatlıkla bulabildiler. Ama pansiyonla ilgili olanı belki haftalarca sürdü. O arada ekiplerin değişmesi taşeron firmaların işveren firmalarla anlaşamamaktan kaynaklanan sorunlar. Muhatap bulamıyorsunuz. Çok yüksek değerler çıktı. Bunları elbette ki kabul etmemiz mümkün değildi. Netice itibarıyla onaylıyorduk. Onunla ilgili sorunlar yaşadık. Açıkları çukurları doldurmadılar.*” Tekirdağ Anadolu Lisesi Müdürü ise “*Elektrik topraklamasını kendi imkânlarımızla yaptık.*” diyerek belirtmiştir.

Altyapının Hazırlanmasına İlişkin Teknik Sorunlara ilişkin yapılan mülakatta edinilen sonuç: Teknik konularda nitelikli ve yetkili personelin çalışmadığı anlaşılmaktadır. Ayrıca okul idaresi ile çalışanlar arasında bir iletişimsizliğin olduğu çok açık bir şekilde göze çarpmaktadır. Okul idaresi okulun güvenliğini, öğrencilerini ve okul çevresini düşünerek karar verirken, proje için çalışan elemanlar ise sadece işlerini bir an önce bitirme çabası içinde olmuşlardır. Kısacası okullar daha çok estetiğe önem vermiş, proje çalışanları ise işin bitmesini önemsemiştir. Ayrıca yapılan teknik çalışmalarla ilgili okul idaresi yeterince bilgilendirilmemiş, yarım kalan işler ile ilgili okul müdürleri sürekli çalışanlarla sorun yaşamışlardır. Bu sorun için bir ekip başı veya sorumlu bir eleman, okul idaresi ile çalışanlar arasında köprü vazifesi görmesi gerekmektedir.

Tablo-6: Altyapının Hazırlanmasına İlişkin Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi	- Topraklama sorunu - Elemanların değişmesi	Çalışanların güvenlik sorunu İşlerin yarım bırakılması
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi	- Malzemelerin	-
Namık Kemal Lisesi	depolama şartlarının elverişsizliği	İşçilerin okulda yatıp kalkması
Ticaret Meslek Lisesi		-
Fatih Anadolu Lisesi	- İnternete erişim çok yavaş olması	-
Tekirdağ Anadolu Lisesi	- İnternet altyapısı hazır olmaması	Topraklamayı okulun kendi imkanlarla yapması
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi		-
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		-

Kaynak: (Öz, 2015)

3.2.3.5. Geri Bildirime İlişkin Sorunlar

Geri Dönüte İlişkin Sorunlar ile ilgili araştırma yapılan sekiz okul müdürüne şu sorular yöneltilmiştir:

- Projenin uygulamasına ilişkin şimdiye kadar her hangi bir resmi anlamda sizden bir geri dönüş raporu istendi mi? Projeye ilgili bakanlıkça bir anket araştırma yapıldı mı?
- Sizi bir yetkili ziyaret etti mi?
- Projenin uygulanma süreciyle ilgili sıkıntılarınız, problemlerinizi, ihtiyaçlarınızla ilgili görüşleriniz soruldu mu?

Alınan cevaplar genellikle bir geri dönüşün olmadığı yönündeydi. Kurulum yapan firmaların ilgilileri bazı okullarımızı ziyaret ettiğini; ama yeterince resmi anlamla ziyaret gerçekleşmediğini, bakanlığında projenin geri dönütleri açısından

okullara herhangi bir anket uygulamadığını belirttiler. İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ise İl Bilgisayar Koordinatörü öğretmenin okullarla bakanlığın ilgili genel müdürlüğü arasında köprü görevi gördüğünü ifade etmişlerdir. Fatih Anadolu Lisesi müdürü bu konu ile ilgili şunları söyledi. “Anket uygulaması yapılmadı. Sorulmadı. Tahtalarınızı kullanıyor musunuz? Tahtalarınızda herhangi bir olumsuzluk oldu mu? Memnun musunuz? Kimler yaptı? Süreç ne kadar sürdü? gibi sorular sorulmadı.” Tuğlacılar Anadolu Lisesi müdürü ise “Sadece milli eğitimdeki görevli arkadaşlar sorun var mı? diye sözlü olarak sordular, ancak çok ciddi bir sorun yok zaten, internet bağlantısı olmadığı için sorun olacak bir durum yok.” şeklinde ifade etmektedir.

Anadolu Öğretmen Lisesi Müdürü “Herhangi bir yetkili bizi ziyaret etmedi. Anket te olmadı. İlimizde Hüseyin Balcı formatör öğretmen arkadaşımız bizimle sürekli irtibat halinde. İrtibatı hala devam ediyor, en ufak bir sıkıntımızda bizden hemen yazı istiyor ve bakanlığa iletiyor. Resmi muhatabımız var. Çünkü mesela bize otuz akıllı tahta gelmişken biz sekiz tane daha akıllı tahta istedik. Hüseyin Bey hemen bizden yazı istedi, sisteme girdi talep etti. Hali hazırda gelmedi ama bu anlamda biz muhatabımızı buluyoruz. Hüseyin Bey de her zaman bakanlıktan birilerinin bu konuda kendisiyle sürekli irtibat halinde olduğunu bizim sıkıntılarımızı kendisine mutlaka iletmemizi söylüyor bize” şeklinde belirtmektedir.

Geri dönüte ilişkin yapılan mülakatta: Projenin henüz sonlanmamış olması nedeniyle, Milli Eğitim Bakanlığı projenin uygulandığı okullarla ilgili anket, rapor, ziyaret vb. geri dönüşe ait bir sistem oluşturmamış. Daha çok bilgilendirme yapmak veya bilgi almak istediğinde merkezi seminerlerle okul müdürlerini bir araya toplayarak onlara proje hakkında bilgiler vermiş veya orada onlardan gerekli bilgileri almıştır. Ayrıca 81 ilde görev yapan İl Bilgisayar Koordinatörlerine proje ile ilgili gerektiğinde mail, fax, resmi yazı, telefonla iletişime geçerek hızlı bir iletişim kurmaktadır. Ziyaret edilen tüm okullarda bilgisayar koordinatörünün mutlaka okulları ziyaret ettiğini okul müdürleri belirttiler. Bu koordinatörler projede bilgi akışı ve geri dönüş sağlayan en önemli unsur olarak görülmektedir.

Tablo-7: Geri Bildirime İlişkin Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi	- Anket yapılmaması - Yetkililerin okulları ziyaret etmemesi - Rapor istenmemesi - Projeye ilgisiz kalınması	Bilgilendirme yetersizliği
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi		-
Namık Kemal Lisesi		-
Ticaret Meslek Lisesi		İletişim kuracakları firmaların sürekli değişmesi
Fatih Anadolu Lisesi		-
Tekirdağ Anadolu Lisesi		-
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi		-
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		Sorunlarla ilgili yazılı bilgi istenmemesi

Kaynak: (Öz, 2015)

3.2.3.6. Bürokratik İletişime İlişkin Sorunlar

Bürokratik İletişime İlişkin Sorunlar ile ilgili sekiz okul müdürüne şu sorular yöneltildi: “Projeye ilgili sıkıntılarınızı hangi kanalları kullanarak bildiriyorsunuz? Şimdiye kadar neleri bildirdiniz? Geri dönüş nasıl oldu? Proje ile ilgili okulda, ilçe milli eğitimde, il milli eğitimde ve bakanlıkta muhataplarınızı biliyor musunuz?”

Sorulara alınan yanıtlara göre okul müdürleri ilk olarak okulunda varsa formatör öğretmeni, bilgisayar öğretmenini muhatap aldığını, daha büyük sorunlar için ise sorun teknik ise; yetkili servisi, bürokratik ise il milli eğitimde görevli İl Bilgisayar Koordinatörünü muhatap aldıklarını ifade ettiler. Genel anlamda kurulum sonrası okullarda büyük sorunların olmadığı saptandı. Dikkatimi çeken en önemli nokta ise Bakanlığın son kullanıcılarla iletişiminin çok düşük düzeyde kaldığı, teknik servislerle ve İl Bilgisayar Formatörü öğretmeniyle bu eksikliğin giderilmesi için çaba harcadıklarıdır.

Bürokratik iletişim ve muhataplar konusunda Namık Kemal Lisesi Müdürü: *“Sıkıntılarımız İl Koordinatörü tarafından soruldu. Öncelikle bize sınıflara Etkileşimli tahta konulacağı söylendi. Ona göre liste çıkardık. Benim okulumda altı, yedi tane laboratuvar var. Daha sonra buralara da etkileşimli tahta kurulabileceğini söylediler. Biz de tekrar ilave tahta için başvurduk. Ama hiçbir netice alamadık. Fizik, kimya, biyoloji, fen laboratuvarlarına etkileşimli tahta koyamadık.”* şeklinde ifade etmiştir. Ticaret Meslek Lisesi Müdürü ise iletişim ve ilgili kişilerle ilişkin olarak *“Okulumuzda Bilişim Teknolojileri alanı olması münasebetiyle, alan şefi arkadaşımızdan destek alıyoruz. Biz sıkıntı yaşamıyoruz. Gerek şifre ve gerekse kullanım konularında. İl Milli Eğitim Müdürlüğünde de proje sorumlusu arkadaşımızdan gerekli olduğu anda görüşmelerimizi yapıyoruz. Mevcut duruma göre şu anda sıkıntımız bulunmamaktadır.”* ifadelerini kullanmıştır. Anadolu İmam Hatip Lisesi Müdürü ise bu konu ile ilgili şunları belirtmiştir: *“Bir sorun yaşadığımızda öncelikle okulumuzdaki formatör öğretmenlerden yardım alıyoruz. Daha büyük sorunlar için ise Milli Eğitim Müdürlüğünde projeden sorumlu şube müdürüne ulaşılarak sorunlarımızı iletiyoruz.”*

Bürokratik iletişime ilişkin okullarda çok fazla sorun yaşanmadığını söyleyebiliriz. Okullarda görevli formatör öğretmenlerin, proje ile ilgili önemli görev yaptığı bir gerçektir. Yazılımsal birçok sorunun formatörler sayesinde çözüldüğü, donanımsal sorunlar için yetkili servisin çağırıldığı belirtilmektedir. İl Bilgisayar Formatörü çoğu okul müdürü tarafından resmi muhatap kabul edilmekte ve proje ile ilgili neredeyse tüm sorunlar koordinatöre aktarılmaktadır. Okullar proje ile ilgili karşılaştıkları sorunları geciktirmeden ilgililere aktarmaları yararlı görülmektedir. Okul idarecilerimiz sorunlarını bağlı buldukları ilçe milli eğitim müdürlüklerine veya il müdürlüklerine bildirmekten çekinmemelidirler. Neticede işleyen bir projede sorunların olması doğal kabul edilmektedir. Gerekli iletişim kurulmadığı zaman küçük müdahale ile halledilmesi gereken bir durum, daha sonraya kalması nedeniyle daha büyük sorunlara yol açabilir.

Tablo-8: Bürokratik İletişime İlişkin Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi		Servislere ulaşımın zor olması
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi	- Yeni Etkileşimli Tahta taleplerinin geç gerçekleşmesi	Tabletlerin değişiminin çok zaman alması
Namık Kemal Lisesi		Sorulara geç cevap verilmesi
Ticaret Meslek Lisesi	- Tabletlerin teslimatının gecikmesi	Alan şefleri ile Bilgisayar Formatörleri arasındaki geçimsizlik
Fatih Anadolu Lisesi	- Okullardaki görevli formatör öğretmenlerin yetersizliği	-
Tekirdağ Anadolu Lisesi		-
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi		-
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		Formatör öğretmen sayısının yetersiz olması

Kaynak: (Öz, 2015)

3.2.3.7. Bilgilendirme ve Sürece İlişkin Sorunlar

Bilgilendirme ve Sürece İlişkin Sorunlar ile ilgili Sekiz Okul müdürüne şu sorular soruldu: “Projenin Okulunuzda Uygulanma Süreci İle İlgili Bilgilendirme Yapılıyor mu? Etkileşimli Tahta kurulum süreci hakkında bilgilendirme yapılıyor mu? Tabletlerin dağıtımıyla ilgili sizlere ulaşan bir takvim var mı?”

Bilgilendirme ve Sürece İlişkin okul müdürlerinin bir kısmı il düzeyinde yapılan toplantılarda, bir kısmı da Bakanlığın yapmış olduğu merkezi seminerde bilgi sahibi olmuşlar. Sekiz Okul müdürünün ortak olarak söylediği; ilk zamanlar takvime uyulduğu fakat daha sonraki aşamalarda verilen tarihlerde belirlenen işlemlerin yapılamadığı şeklinde olmuştur.

Fen Lisesi Müdürü bilgilendirme ve sürece ilişkin “*Her projede yapılacak her iş belli bir zaman dilimine tasnif edilerek proje hazırlanır. İşin başından itibaren hangi işin hangi sürede yapılacağıyla ilgili projenin içerisinde bunlar mevcut idi. Hem elimizde bunlar mevcut hem tabi tutulduğumuz eğitim seminerlerinde bunlar*

bize bütün merhalelerinde açıklanmıştı. Mesela 2011-2014 arasında bu proje bütünüyle bitmiş olacaktı. 2012 Mayıs ayında başlanan bu süreç okulumuzda Kasım ayında bitmiş olacaktı. Okulumuz için altı yedi ay tayin edilen bir süreç vardı. Ama neredeyse süreç bir seneyi aştı.” şeklinde belirtmiştir. Anadolu Öğretmen Lisesi Müdürü bilgilendirme ve proje süreci hakkında görüşlerini şu şekilde ifade etmiştir: “Pilot okul olarak önce biz bakanlığa gittik. Bize bilgilendirme yapıldı takvim sunuldu ve o takvime uyuldu. Birinci tablet dağıtımından sonra bize yeni takvim verilmedi ama geçen hafta Nisan, Mayıs ayı gibi yeni tabletlerin geleceği söylendi. Tabletlerin eğitim öğretim yılı başında dokuzuncu sınıflara verilmesi gerekiyordu. Ama eylül ayında bu tabletler verilmedi. O takvim niye tutmadı bilmiyorum. O takvim işlemedi diyebilirim. Ama yeni takvimde tabletlerin nisan veya mayıs gibi bir yıl gecikmeli diyeyim. Şu an bizim onuncu sınıflarda tablet var ama dokuzuncu sınıflarda tablet yok. Geçen yıl dokuzuncu sınıflara tablet verilmişti. Bu yıl henüz dokuzuncu sınıflara tablet verilmedi. O anlamda bir gecikme söz konusu. Takvime uyulmama söz konusu ama bu konuyla ilgili bilgilendirme bizlere yapılıyor.” İmam Hatip Lisesi müdürü bilgilendirme süreciyle ilgili yaşadığı güzel bir hatırasını şöyle ifade etmektedir: “Milli eğitim müdürü tablet dağıtımına ilk sizin okulunuzdan başlayacağız, Sayın Valimiz ve daire amirlerimiz gelecek dedi. Biz de hemen hazırlıklarımızı yaptık. Yaklaşık yirmi gün önce Tekirdağ İlinde ilk defa bizim okulumuzda tablet dağıtımı Sayın Valimiz, Milli Eğitim müdürümüz ve daire amirleri tarafından, protokol üyeleri tarafından yapıldı. Dokuzuncu sınıf öğrencilerimize tabletleri tek tek dağıttık. Dağıtım öğrenci ve veliler üzerinde çok büyük bir heyecan uyandırdı. Hatta o gün okula gelmeyen öğrenci velileri bana ve diğer idareci arkadaşlara ulaşmış, bu gün okula gelmeyen çocuğum acaba tabletini alabilecek mi şeklinde bizlere sorular yönelttiler. Öğrencilerimize tabletleri dağıttık. Çok mutlular. Tüm tabletleri bir hafta içerisinde aktif hale getirdik. Şu an tabletler kullanılır vaziyette.”

FATİH Projesi ulusal amaçlı başlanmış bir proje olmakla birlikte şu an uluslararası özelliğe ulaşan büyük bir projedir. Proje Türkiye'deki Milli Eğitim Bakanlığına bağlı tüm okulları ilgilendirmektedir. Bu nedenle merkezden yerele doğru yapılan bilgilendirmeler zamanında ilgililere ulaşamamıştır. Bazen mesajın

iletim kanallarındaki sorunlar, mesajı alıcıya iletmeden mesajı yarı yolda bırakmıştır. Ayrıca proje aşamaları için belirlenen tarihlere uyulmadığı dikkati çekmektedir Oysa ki; proje salt eğitim araçlarından oluşmamaktadır. Projenin bileşenlerinin tamamı gerçekleştiğinde idareciler projeyi daha iyi kavrayacak ve sonuçlarına da öğrenciler üzerinde göreceklerdir.

Tablo-9: Bilgilendirme ve Sürece İlişkin Sorunlar

OKULLAR	BENZER SORUN	FARKLI SORUN
Ebru Nayim Fen Lisesi	- Proje takvime uyulmaması	-
Tekirdağ Belediyesi Sosyal Bilimler Lisesi		-
Namık Kemal Lisesi		Bilgi istenmemesi
Ticaret Meslek Lisesi	- Tablet dağıtım sürecinin çok uzaması	-
Fatih Anadolu Lisesi		Tabletlerde amaç dışı kullanılması
Tekirdağ Anadolu Lisesi	- Projenin sonlanma sürecine uyulmaması	Bazı okulların tablet dağıtım listesinde olmaması
Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi		-
Tuğlacılar Anadolu Lisesi		-

Kaynak: (Öz, 2015)

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Tekirdağ İli Süleymanpaşa ilçesindeki genel liselerde Fatih Projesinin uygulama sürecinde karşılaşılan sorunlara ilişkin okul yöneticileriyle yapılmıştır. Genelde nitel karakterli verilerden oluşan bu çalışma kapsamında, yönetsel, sevk ve idare, etkileşimli tahtalara ilişkin teknik destek, alt-yapı hazırlama geri bildirim, iletişim ve proje değerlendirmesine ilişkin bilgilendirme konularında ortaya çıkan sorunlar araştırılmıştır.

Okul yöneticileri projenin uygulanmasından memnun olmakla birlikte, proje süreçlerinin gecikmesiyle ilgili kaygı duymaktadır. Sınıflara proje kapsamında monte edilen Etkileşimli Tahta ile öğrencilere ve öğretmenlere verilen tabletler projede en fazla dikkati çeken eğitim araçlarıdır. Proje sadece okullara ve ilgililere eğitim aracı dağıtmak değil; aynı zamanda okulları fiber internetle buluşturmak, EBA portalının kullanımını sağlayarak öğretmen ve öğrencilere güvenli internet ile ders içeriği sağlamak amaçlıdır. Proje tüm bileşenleriyle hayata geçtiği zaman okullar birbirleriyle karşılıklı ders yapma, iletişim kurma, interaktif sınav yapma imkânına sahip olacaktır. Okullarda projede verilen eğitim araçları ile ilgili ve EBA portalının kullanımını ile ilgili İl Milli Eğitim Müdürlükleri öğretmenlere kurslar düzenlemektedir. Bu kurslarda öğretmenler teknolojik araçları kullanma ve eğitim içeriklerine ulaşma ile ilgili bilgiler almaktadır. Proje ile ilgili verilen kurslara öğrencilerin de katılmaları yararlı olacaktır. Kurslarda öğrenciler ihmal edilmiştir. Öğrencilere yönelik olarak ta okul idareleri veya il/ilçe milli eğitim müdürlükleri kurslar veya seminerler düzenlemeleri çok yerinde bir karar olacaktır. Öğrenciler tabletlerle eğitim alma noktasında bilgi sahibi olmamakla birlikte EBA portalı ile ilgili de fazla bilgi sahibi değildirler.

Projedeki eğitim araçlarının kurulum aşamasında okullardaki idareciler mesai saatleri dışında da projeye destek sağlamış, okulları genellikle eğitim öğretimin bittiği zaman diliminde de açık tutarak ilgili firmaların çalışmalarını sağlamıştır. Okul idarecilerinin bir kaçı bu konudan rahatsız olsa da çoğunluk okullarındaki bu değişim ve teknoloji hareketine elinden geldiğince destek

olmuşlardır. Okul idarecileri teknik olarak proje detaylarına çok fazla hâkim olmadıklarından, yapılan montaj ve işlemlerin uygunluğunu anında tespit edememiştir. Daha sonra kabul ve teslim aşamasında yeterli teknik personelle tüm işlemler kontrol edilerek kabul işlemleri yapılmaktadır. Kabul işlemleri sırasında da tespit edilen eksikler tamamlanarak eğitim araçları öğretmen ve öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Etkileşimli tahta ve tabletlerin kullanımı sırasında meydana gelen arızalarla ilgili teknik desteğin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır. Özellikle proje kapsamında okullara kurulumu yapılan eğitim araçları ile ilgili garanti kapsamı açısından sorunlar yaşanmaktadır. Etkileşimli tahta ile ilgili en çok tereddüt edilen husus; meydana gelen arızanın kullanımdan mı yoksa üretimden mi kaynaklı olduğu konusunda yaşanan anlaşmazlıklar olmuştur. Teknik destek veren firmalar birçok arızayı kullanıma bağlamakta; okul idarecileri ise üretim ile ilgili bir hata olduğunu düşünmektedir. Okullarda yeterli ve bilgili teknik personelin olması bu tereddüdü ortadan kaldırması açısından yararlı olacaktır.

Projenin sağlıklı uygulanabilmesi ve birliktelik sağlanabilmesi için yeterli ve eğitilmiş personelin bulunmadığı görülmüştür. Çalışmaya katılan okulların birçoğunda formatör öğretmen görevlendirmesi yapıldığı gözlemlenmiş fakat bu öğretmenler daha çok teknik arıza tespiti ile ilgili çalışmalara yönlendirilmiştir. Bu öğretmenlerin bir görevi de okuldaki tüm paydaşlara, öğretmen/öğrenci, idarecilere eğitim araçlarının kullanımı ve öğrenci başarısına yönelik nasıl bir ders işlenebileceği hakkında fikirler ve örnekler sunması olmalıdır. Ayrıca projede üst yönetim olan Milli Eğitim Bakanlığının proje uygulama sahası olan okullarda projenin işleyişi ve hangi aşamada olduğuyla ilgili geri dönüt alma noktasında eksik kaldığı görülmüştür. Bakanlık, okullardaki proje durumu ile ilgili hem teknik olarak hem de memnuniyet olarak anketler düzenlemesi çok yerinde olacaktır. Proje tüm bileşenleri ile gerçekleştirildiğinde bilgi toplumuna geçişte önemli bir adım atılmış olacaktır.

FATİH Projesi Uygulanma Sürecindeki Sorunların Okul Yöneticileri Perspektifinden Değerlendirilmesi: Tekirdağ/Süleymanpaşa Örneği isimli tez çalışmasından elde edilen sonuçlar aşağıda belirtilmiştir.

Milli Eğitim Bakanlığı Proje okullarını bilgilendirme noktasında seminerler düzenlemiştir. Fakat bu seminerler uygulama aşamalarında güncelliğini kaybetmiş ve yetersiz kalmıştır. Proje iş ve işleyişi İl Bilgisayar Koordinatörü aracılığıyla okullara iletilmiştir. Bakanlıkla okulların; okullarla ihaleyi alan firmaların ya da alt firmaların arasında başka bir iletişim kanalı veya yetkili bulunması bilgilendirme ve geri bildirim sürecini hızlandıracağı bir gerçektir.

Okullara kurulum yapılırken, teknik bilgilendirme yapılmadığı, ilgili firmaların okul idareleriyle bilgi paylaşımında bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Okul idarecilerinin teknik bilgileri fazla olmadığından, yapılan işlerin doğru olup olmadığı, yapılan işin süresinin ne kadar olacağı noktasında tereddütler oluşturmuştur. Kurulum yapan firmalar çalışma ekiplerinin (il bazında da olabilir) başına bir grup başkanı gibi bir görevli tahsis etmeleri yararlı olacaktır. Bu kişi hem teknik bilgiye sahip hem de iletişim becerileri yüksek bir kişi olması gerekmektedir.

Proje sürecinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın İl Bilgisayar Koordinatörleri ile iyi bir iletişim halinde bulunduğu aşikârdır. Bu iletişim sürecinde İl Milli Eğitim Müdürlükleri, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin bilgilendirilmesi daha düşük seviyede kalmaktadır. Merkezi seminerler düzenlenirken İl Bilgisayar Koordinatörü ile birlikte ilgili şubeye bakan idarecinin de seminere birlikte katılması yararlı olacaktır. Ayrıca mail grubu gibi bir sistemle il ve ilçe milli eğitim müdürlüklerinde görevli idarecilere de proje süreci hakkında sık sık bilgilendirme yapılmalıdır.

FATİH Projesinin uygulanması ile ilgili İl/İlçelerde birçok kurslar düzenlenmektedir. Bu kurslarda okullarda görevli öğretmenlerin Etkileşimli Tahta ve EBA portalını kullanmayı öğrenmeleri amaçlanmıştır. Bu kursların verimli bir şekilde yapılabilmesi için ilgili müdürlüklerdeki idareciler, kursların ilk günü ve son günü kurs merkezlerini ziyaret ederek kursların ve projenin önemini vurgulamaları yararlı olacaktır.

İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri bölgelerindeki okulları değişik amaçlarla ziyaret etmektedirler. Aynı zamanda okul idarecileri ile birçok kez toplantılar

yapmaktadırlar. Bu ziyaretleri sırasında veya toplantılarda mutlaka okullarda FATİH Projesinin durumunu sormaları, okul idarecilerinin bu konuya daha fazla eğilmelerini sağlayacaktır.

İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri FATİH Projesi kapsamında okulda yapılan faaliyet ve etkinlikleri kurum internet sitelerinde duyurmaları, yarışmalar düzenlemeleri, ilgili okulu, öğretmeni veya öğrencileri ödüllendirerek projenin gelişmesine katkı sağlaması gerekmektedir.

Okul kurum müdürlükleri projenin uygulanmaya başlama anından bitişine kadar, her aşamada okuluna gelen firmadan mutlaka süreç hakkında bilgi alması gerekmektedir. Süreç bilinirse okullarında devam eden eğitim öğretim ve diğer faaliyetler bu sürece göre planlanabilir. Okul idarecisinin aldığı her bilgiyi aynı zamanda İl/İlçe Müdürlükleriyle de paylaşmaları projeye ve ilgili firmaya daha fazla resmiyet kazandıracaktır.

Okul / Kurum yöneticileri kurumlarında çalışan veya eğitim gören tüm bireyleri Proje hakkında bilgilendirmeli, gerekli gördüğü veya talep anında öğretmenlerine hizmetiçi kurs/seminer düzenlemesi için üst birimlerle irtibata geçmesi gerekmektedir. Etkileşimli tahta, tablet kullanımı, EBA portalı ile ilgili okul dergisi, okul web sayfası, okul panoları gibi okula ait iletişim araçlarına pratik bilgiler içeren haberleri koymaları yararlı olacaktır.

Öğrenci velileri FATİH Projesi hakkında bilgilendirilmelidir. Özellikle bilgisayar başında çocuklarının çok fazla zaman geçirdiği bu dönemde, derslerinde yardımcı olacak araştırmalarına ışık tutacak olan EBA portalını veliler tanımalıdır. Bu amaçlarla okul idarecilerinin bilgilendirme amaçlı toplantılar yapması projenin bütünselliği açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- ADIGÜZEL, T., Gürbulak, N., Sarıçayır, H., (2011). Akıllı Tahtalar ve Öğretim Uygulamaları, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 457-485.
- AKBAŞLI, S., Taşkaya, M., Meydan, A., Şahin, M. (2012). Teachers And Computer Technology: Supervisors' views. *International Journal of Research in Social Sciences*, 2 (2), 113-124.
- AKGÜN, E., Yılmaz, E. O., Seferoğlu, S. S. (2011). Vizyon 2023 Strateji Belgesi ve Fatih Projesi: Karşılaştırmalı Bir İnceleme, XIII. *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 2-4 Şubat 2011, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- AKINCI, A., Kurtoğlu, M., Seferoğlu, S. S. (2012). Bir Teknoloji Politikası Olarak Fatih Projesinin Başarılı Olması İçin Yapılması Gerekenler: Bir Durum Analizi Çalışması, *Akademik Bilişim Konferansı*, 1-3 Şubat 2012, Uşak.
- ALKAN, T., Bilici, A., Akdur, T. E., Temizhan, O., Çiçek, H. (2011). FATİH Projesi, In *5th International Computer Instructional Technologies Symposium*, (September, 22-24).
- ARIKAN, D., Duymaz, S. (2015). Bilişim Etiği Öğretimi Uygulaması, *Elementary Education Online*, 14(1), 188-199.
- ARIMAN, F. E. (1996). *Avrupa Topluluğunda Eğitim Kavramı, Ortak Mesleki Eğitim Politikası ve İlgili programlar*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Avrupa Topluluğu Enstitüsü, İstanbul.
- ATAV, E., Akkoyunlu, B., Sağlam, N. (2006). Öğretmen adaylarının internete erişim olanakları ve kullanım amaçları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(30), 37-44.
- BAKİ, A. (1996). Matematik öğretiminde bilgisayar herşey midir?, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(12), 186-193.
- BANOĞLU, K., Madenoğlu, C., Uysal, Ş., Dede, A. (2014). FATİH Projesine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Eskişehir ili örneği), *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi (EBAD)*, 4(1), 39-58.
- BAŞBAY, A. (2005). Basamaklı öğretim programıyla desteklenmiş proje tabanlı öğrenme yaklaşımının öğrenme sürecine etkileri. *Ege Eğitim Dergisi*, 6(1), 95-116.
- BENNIS, W., (1996), *Visionary Leadership, Beyond Leadership* (Edit: Warren Bennis, Jagdish Parikh ve Ronnie Lessem), Blackwell Publishers Inc.

- BEYHAN, B. (2001). Kuramlar Ve Dünya Tecrübesi Bağlamında Türkiye'nin Yüksek Teknoloji Bölgecikleri Oluşturma Çabası, *ODTÜ Gelişme Dergisi*, 28(1-2), 15-82.
- BİLGİSAYAR DERGİSİ, (1989) "Bilgisayar Destekli Eğitim Projesinde Sorunlar Zinciri", Ankara,
- BİLİCİ, A., Akdur, T. E., Temizhan, O., Alkan, T., Çiçek, H. (2011, September). Fırsatları Artırma Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi. In *5th International Computer Instructional Technologies Symposium* (pp. 22-24).
- BİLİMANIA, 2015.
<http://www.bilimania.com/yazarlar/3277-fatih-projesi> erişim: 07.07.2015
- BİLİŞİM Dergisi, (Nisan 2012). Akademisyenlerden hükümete FATİH Projesi raporu, www.bilisimdergisi.org/pdfindir/s144/pdf/60-65.pdf, erişim: 20 Mayıs 2014.
- ÇAĞLIYAN, V. (2012). Kurumsal Kaynak Planlama Yazılımı Kullanımının İşletme Performansı Üzerine Etkisi: Örnek Olay Çalışması, *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 5(1), 159-178.
- ÇAKAN, M. (2004). Öğretmenlerin Ölçme-Değerlendirme Uygulamaları ve Yeterlik Düzeyleri: İlk ve Ortaöğretim, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(2), 99-114.
- ÇAKIROĞLU, Ü., Akkan, Y., Güven, B. (2012). Analyzing the effect of web-based instruction applications to school culture within technology integration, *Educational Sciences: Theory Practice*, 12(2), 1043-1048.
- ÇAKIROĞLU, Ü. (2013). *Öğretim Teknolojilerinin Öğrenme Ortamlarına Entegrasyonu*, (Ed: Çağiltay, K. ve Göktaş, Y.), Öğretim Teknolojilerinin Temelleri: Teoriler, Araştırmalar, Eğilimler, 413-430.
- ÇELİK, V. (1997). Eğitim Yönetiminde Vizyoner Liderlik, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 3(4), 465-474.
- ÇEPNİ, S. (2005), "Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş", Genişletilmiş İkinci Baskı, Yayınevi Belirsiz, Trabzon.
- ÇETİNKAYA, L., Keser, H. (2014). Öğretmen ve öğrencilerin tablet bilgisayar kullanımında yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 4(1), 13

- ÇELEN, F. K., Çelik, A., Seferoğlu, S. S. (2011). Çocukların İnternet kullanımları ve onları bekleyen çevrim-içi riskler, *Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, 2-4 Şubat.
- ÇİÇEKLİ, E. (2014). *Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Fatih Projesi Kapsamında ET Kullanımına Yönelik Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DANİSMEND, (2015).
<http://danismend.com/kategori/altkategori/proje-yonetiminde-karsilasilan-sorunlar/> erişim: 02.07.2015
- DEMİREL, Ö. (2005). Avrupa Konseyi Dil Projesi ve Türkiye Uygulaması, *Milli Eğitim Dergisi*, 33(167), 71-82
- DENİZCİ, Ö. M. (2009). Bilişim Toplumu Bağlamında İnternet Olgusu ve Sosyo Psikolojik Etkileri, *Marmara İletişim Dergisi*, Temmuz/15, 47-63.
- DİNÇER, S., Şenkal, O., Sezgin, M.E. (Ocak, 2013). Fatih Projesi Kapsamında Öğretmen, Öğrenci ve Veli Koordinasyonu ve Bilgisayar Okuryazarlık Düzeyleri. Sözel bildiri, *Akademik Bilişim*, Akdeniz Ünivesitesi - Antalya
- DÖNMEZ, F.İ. (2009). *Türkiye ve İsveç İlköğretim Okullarında Bilgisayar Eğitim – Öğretimi Öğretim Programları Üzerine Bir İnceleme*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 24-26.
- DURSUN, Ö. Ö., Kuzu, A., Kurt, A. A., Güllüpinar, F., Gültekin, M. (2013). Okul yöneticilerinin FATİH Projesinin pilot uygulama sürecine ilişkin görüşleri. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 100-113
- EBA, (2015). <http://www.eba.gov.tr/hakkında/tam> erişim: 06.02.2015.
- EKİCİ, S., Yılmaz, B. (2013). FATİH Projesi Üzerine Bir Değerlendirme, *Türk Kütüphaneciliği*, 27(2), 317-339.
- ERDURAN, A., Tataroğlu, B. (2009). Eğitimde Akıllı Tahta Kullanımına İlişkin Fen ve Matematik Öğretmen Görüşlerinin Karşılaştırılması, (*IETC2009*), Retrieved, June 8, 2014, Ankara,
- ERG, (2014).
http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/ERG_Fatih%20Projesi.pdf erişim: 30.06.2015
- ERTÜRK, S.. (1998). *Öğretimi Planlama Uygulama ve Değerlendirme*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

- ERASLAN, A. (2009). Finlandiya'nın PISA'daki Başarısının Nedenleri: Türkiye için Alınacak Dersler, *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 3(2), 238-248.
- ERYILMAZ, S., Salman, Ş. (2014). Fatih Projesi Kapsamında Yer Alan Öğretmen ve Öğrencilerin Projeden Beklentileri ve BT Kullanımına Karşı Algıları, *Elektronik Mesleki Gelişim ve Araştırma Dergisi (EJOİR)*, 2(1), 46-63
- FPGEÇ, (2012).
http://uzem.okan.edu.tr/media/1e/515a7c1f150ba0291900001e/Fatih_Projesi_Calistay_Raporu12112012.pdf, erişim: 30.06.2015
- GÖKER, A. (2004). Pazar Ekonomilerinde Bilim ve Teknoloji Politikaları ve Türkiye, *TMMOB Yayını*, Ankara, Mayıs-2004, 47-51.
- GÜLCÜ, İ. (2014). Etkileşimli Tahta Kullanımının Avantajları Ve Dezavantajlarına Yönelik Öğretmen Görüşleri, *Akademik Bilişim Konferansı*, 05-07 Şubat 2014, Mersin.
- GÜROL, M., Donmuş, V., Arslan, M. (2012). İlköğretim Kademesinde Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Fatih Projesi İle İlgili Görüşleri, *Eğitim Teknolojileri Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 3-5.
- GÜNBAI, İ., Yörük, T. (2014). Yönetici ve Öğretmenlerin Eğitimde FATİH Projesinin Uygulanma Düzeyine İlişkin Görüşleri (Antalya İli Muratpaşa İlçesi Örneği), *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 189-211.
- HÖRKÜÇ, İ. (2014). *Fatih Projesinin İstanbul İlinde Uygulanmasına İlişkin Yönetici ve Öğretmenlerin Görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İŞMAN, A. (2002). Sakarya İli Öğretmenlerin Eğitim Teknolojileri Yönünden Yeterlilikleri, *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 1(1), 91-72.
- KAMACI, E., Durukan, E. (2012). Araştırma Görevlilerinin Eğitimde Tablet Bilgisayar Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Nitel Bir Araştırma (Trabzon Örneği), *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(3), 203-215
- KAYA, G., Koçak Usluel, Y. (2012). Öğrenme-Öğretme Süreçlerinde BİT Entegrasyonunu Etkileyen Faktörlere Yönelik İçerik Analizi, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 48-67.

- KAYA, H., Aydın, F. (2011). Sosyal Bilgiler Dersindeki Coğrafya Konularının Öğretiminde Akıllı Tahta Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri, *Journal of World of Turks*, 3(1), 179-189.
- KAYADUMAN, H., Sırakaya, M., Seferoğlu, S. S. (2011). Eğitimde FATİH Projesinin Öğretmenlerin Yeterlik Durumları Açısından İncelenmesi. *Akademik Bilişim Konferansı*, 2-4 Şubat, 123-129
- KAYSİ, A. G. F., Aydın, H. (2014). Fatih Projesi Kapsamında Tablet Bilgisayar İçeriklerinin Değerlendirilmesi, *E-International Journal Of Educational Research*, 5(3), 72-85
- KINIK, A.(2005), “Fen Bilgisi Dersinde Proje Çalışmalarının Öğrencilerin Bilim Anlayışına ve Bilimsel Süreçleri Algılamalarına Etkisi”, M.Ü. Eğitim Bilimleri Enstitüsü ,Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- KIRBAĞ Zengin, F., Kırılmazkaya, G., Keçeci, G. (2011). Akıllı Tahta Kullanımının İlköğretim Öğrencilerinin Fen ve Teknoloji Dersindeki Başarı ve Tutuma Etkisi, In *5th International Computer Instructional Technologies Symposium, Fırat Üniversitesi, Elazığ*.
- KURT, A., Kuzu, A., Dursun, Ö. Ö., Güllepınar, F., Gültekin, M. (2013). FATİH Projesinin Pilot Uygulama Sürecinin Değerlendirilmesi: Öğretmen Görüşleri, *Journal Of Instructional Technologies Teacher Education*, 2(1), 15-19.
- LEE, B.-C.,Yoon, J.O., Lee, I. (2009). Learners’ acceptance of e-learning in South Korea: Theories and results. *Computers and Education*, 53(4), 1320–1329.
- MEB, (2011). *Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı*, Proje Hazırlama Rehberi http://projeler.meb.gov.tr/pkmtr/document/e_kitap/ab_hibe_basvuru_rehberi.pdf, erişim: 25 Mayıs 2015
- MEB, (2002). *MLO modeli*, Ankara: Düzeltilmiş III. Basım EARGED Yayınları.
- MEB, (2007). Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 11/10/2007 tarih ve 25845 sayılı yazısı.
- MEB, (2014a). *Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, FATİH Projesi, Proje Hakkında*, <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=6>, erişim: 21 Ağustos 2014.
- MEB, (2014b). *Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, FATİH Projesi, Broşür ve sunu*, <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=2>, erişim: 02 Mayıs 2014.

- MEB, (2014c). *Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, FATİH Projesi, Öğretmen Eğitimi* <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/tr/icerikincele.php?id=5>, erişim: 12 Mayıs 2014.
- MEGEP (2008),
<http://hbogm.meb.gov.tr/modulerprogramlar/kursprogramlari/buroyonetim/moduller/problemcozme.pdf> erişim: 03.07.2015
- ODABAŞI, F. (1998). *"Bilgisayar Destekli Eğitim."* Bilgisayar, Editör: Yaşar Hoşcan, Eskişehir: Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı, 133-147.
- PAMUK, S., Çakır, R., Ergun, M., Yılmaz, H. B., Ayas, C. (2013). Öğretmen Ve Öğrenci Bakış Açısıyla Tablet Pc Ve Etkileşimli Tahta Kullanımı: Fatih Projesi Değerlendirmesi, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1799-1822.
- ÖZ, H., (2015). *Fatih Projesinin Uygulanma Sürecindeki Sorunların Okul Yöneticileri Perspektifinden Değerlendirilmesi: Tekirdağ/Süleymanpaşa Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZÇELİK, H., Kurt, A. A. (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgisayar Özyeterlikleri: Balıkesir İli Örneği, *İlköğretim Online*, 6(3), 441-451
- SEFEROĞLU, S. S. (2007). İlköğretim Bilgisayar Dersi Öğretim Programı: Eleştirel Bir Bakış Ve Uygulamada Yaşanan Sorunlar. *Eurasian Journal Of Educational Research*, 29, 99-111.
- SEZER, B.(2011). Bilişim teknolojilerinin Eğitime Kaynaştırılması: Önem, Engeller ve Ülkemizde Gerçekleştirilen Projeler. *XVI. Türkiye İnternet Konferansı*, Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi, İzmir, 12-18.
- SEVİNDİK, F. (2011). *Fırat Üniversitesi Öğrencilerinde Problemlerli İnternet Kullanımı ve Sağlıklı Yaşam Biçimi Davranışlarının Belirlenmesi*, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- SÜNKÜR, M., Arabacı, B., Şanlı, Ö. (2012). Akıllı Tahta Uygulamaları Konusunda İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Görüşleri (Malatya İli Örneği). *e-Journal of New World Sciences Academy*, 7(1), 313-321.
- ŞAD, S. N., Özhan, U. (2012). Honeymoon with IWBs: A qualitative insight in primary students' views on instruction with interactive whiteboard. *Computers and Education*, 59(4), 1184-1191.
- ŞENEL, A., Gençoğlu, S. (2003). Küreselleşen Dünyada Teknoloji Eğitimi, *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(12), 45-65.

- TEKİNDAĞ, F. C. (2005). Proje Döngüsü Yönetimi ve Mantıksal Çerçeve Yaklaşımı. *Sivil Toplum Geliştirme Merkezi*, Mayıs 2005, Ankara, 189-193
- ThinkQuest, (2009).
<http://ortakhafiza.meb.gov.tr/dokumaneklenti/de240611163901.pdf>, erişim: 05.06.2015
- TOKER, A. (2007). Öğretmen Yetiştirme Programının Gelecekteki Teknoloji Kullanımına Yönelik Teknoloji Eğitimi Bakımından Değerlendirilmesi, *I. Burdur Sempozyumu*, Cilt: II. 16-19 Kasım 2005, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, 1053-1057.
- TÜREL, Y. K. (2012). Öğretmenlerin Akıllı Tahta Kullanımına Yönelik Olumsuz Tutumları: Problemler Ve İhtiyaçlar. *İlköğretim Online*, 11(2), 423-439
- UŞUN ,S. (2006). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*, Nobel Yayın Dağıtım, Yayın No: 981, Eğitim Yayınları Dizisi: 247, Birinci Basım, Eylül-2006, Ankara, 48-68.
- YALIN, H. İ. (2004). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme* (13. Baskı), Nobel Yayıncılık, Ankara, 3-5.
- YILDIZ, H., Sarıtepeci, M., Seferoğlu, S.S. (2013) Fatih Projesi Kapsamında Düzenlenen Hizmet-İçi Eğitim Etkinliklerinin Öğretmenlerin Mesleki Gelişimine Katkılarının İSTE Öğretmen Standartları Açısından İncelenmesi *H. U. Journal of Education*, Özel Sayı (1), 375-392
- YILMAZ, K., Horzum, M. B. (2005). Küreselleşme, Bilgi Teknolojileri Ve Üniversite. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(10), 103-121.
- YÖRÜK, T. (2013). *Genel Lise Yöneticileri, Öğretmenleri ve Öğrencilerinin Teknolojiye Karşı Tutumları ve Eğitimde Fatih Projesinin Kullanımına İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma* (Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya).
- YURDAKUL, B., Uslu, Ö., Çakar, E., Yıldız, D. G. (2014). Web Tabanlı İçerik Geliştirme Mesleki Gelişim Programının Değerlendirilmesi, *Educational Sciences: Theory Practice*, 14(4), 1409-1437.

T.C.
TEKİRDAĞ VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 43996270/44/453161
Konu: Anket Çalışması

31/01/2014

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: Harun ÖZ'ün 30.01.2014 tarihli dilekçesi.

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı (tezli) yüksek lisans öğrencisi Harun ÖZ'ün "Fatih Projesinin Uygulanma Sürecindeki Sorunların Okul Yöneticileri Perspektifinden Değerlendirilmesi-Tekirdağ İli Örneği" konulu tez çalışması için veri toplamak amacıyla, Süleymanpaşa ilçesi genel liseler ve Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde anket uygulama isteği ilgi dilekçe ile bildirilmiştir.

Söz konusu anket uygulaması, Müdürlüğümüz Değerlendirme Komisyonu tarafından incelenmiş olup, anketin uygulanmasında bir sakınca görülmediği, yapılacak çalışmalar sonucunda hazırlanacak raporun Müdürlüğümüze gönderilmesinin uygun olacağı bildirilmiştir.

Bu kapsamda; söz konusu anket uygulamasının Süleymanpaşa ilçesi genel liseler ve Tekirdağ Anadolu İmam Hatip Lisesi okul yöneticilerine yönelik olarak, "Araştırma İzin ve Uygulama Yönergesinin 13. maddesine göre" gerçekleştirilmesini olurlarınıza arz ederim.

Hasan Basri KUZU
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
31/01/2014

Aydın TETİKOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5 inci maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır

Strateji Geliştirme Bölümü - Valilik Binası Zemin Kat No:49 59030 /TEKİRDAĞ
Tel: (0 282) 261 20 11 (Dahili 1041) Faks: (0 282) 261 87 22
E-Posta : stratejigelistirme59@meb.gov.tr Web Sayfası: http://tekirdag.meb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin: G.USLU-Şef

ANKET FORMU

Sayın katılımcı,

Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalında (Tezli) Yüksek Lisans yapmakta olup; tez aşamasında bulunmaktayım. "Fatih Projesinin Uygulanma Sürecindeki Sorunların Okul Yöneticileri Perspektifinden Değerlendirilmesi-Tekirdağ Örneği" adlı Yüksek Lisans tez çalışması yürütmekteyim.

Aşağıda siz değerli katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye ilişkin kısa bir anket formunun yanında, tez konusunun içeriğine uygun Yarı-Yapılandırılmış Mülakat Formu geliştirilmiştir. Bu formlardaki sorulara doğru ve samimi bir şekilde cevap vermeniz araştırmanın amacına ulaşmasına ciddi katkılar sağlayacaktır. Elde edilen bulgular ve sonuçlar başka amaçlarla kullanılmayacaktır. Göstereceğiniz ilgi ve nezakete çok teşekkür eder, saygılar sunarım.

Adres:

Namık Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
İşletme Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı,
GSM: 0532 5831905
E-Posta: harunoz@meb.gov.tr

Harun ÖZ

1. Cinsiyet : ( ) Bay ( ) Bayan
2. Yaş : ( ) 30 ve altı ( ) 31-40 ( ) 41-50 ( ) 51-60 ( ) 61 ve üstü
3. Medeni Durum : ( ) Evli ( ) Bekâr ( ) Boşanmış\Ayrı
4. Eğitim Durumu : ( ) Ön-lisans ( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans ( ) Doktora
5. Mezun Olduğunuz Fakülte/Bölüm .....
6. Kaç yıldır öğretmen olarak çalışıyorsunuz?
( ) 5 yıldan az ( ) 5-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16 yıl ve üstü
7. Kaç yıldır okullarda yönetici olarak çalışmaktasınız?
( ) 5 yıldan az ( ) 5-10 yıl ( ) 11-15 yıl ( ) 16 yıl ve üstü
8. Tekirdağ'da ne kadar süredir görev yapmaktasınız?
( ) 3 yıldan az ( ) 3-6 yıl ( ) 7-10 yıl ( ) 11-14 ( ) 15 yıl ve üstü
9. Bu okulda kaç yıldır çalışıyorsunuz?
( ) 3 yıldan az ( ) 3-6 yıl ( ) 7-10 yıl ( ) 11-14 ( ) 15 yıl ve üstü

YARI YAPILANDIRILMIŞ MÜLAKAT FORMU

A-Yönetmel Sorunlar:

Sayın müdürüm, sizce Fatih projesinin Türkiye’de uygulamasına ilişkin en önemli 3 engel nelerdir?

B- Sevk ve İdare süreci ile ilgili Sorunlar:

Sevk ve İdare sürecini tıkayan hususları örneklendirebilir misiniz?

C- Okullara gelen akıllı tahtalara ilişkin Teknik Destekle ilgili sorunlar nelerdir?

Teknik destek alabileceğiniz firmalara ait iletişim bilgileri var mı?

D- Alt-yapının hazırlanması sürecinde yaşadığınız sorunlar nelerdir?

Sistem Odası, Elektrik Topraklama, Malzeme ve Montaj konularında hangi sıkıntılarınız var, nasıl çözümlediniz. Ya da nasıl çözümlenmeli?

E- Projenin uygulamasına ilişkin şimdiye kadar her hangi bir resmi anlamda sizden bir geri dönüş raporu istendi mi?

Projeyle ilgili bakanlıkça bir anket araştırma yapıldı mı?
Projenin uygulanma süreciyle ilgili sıkıntılarınız, görüşleriniz soruldu mu?
Sizi bir yetkili ziyaret etti mi?

F- Projeyle ilgili sıkıntılarınızı hangi kanalları kullanarak bildiriyorsunuz? Şimdiye kadar neleri bildirdiniz? Geri dönüş nasıl oldu?

Proje ile ilgili okulda, ilçe milli eğitimde, il milli eğitimde ve bakanlıkta muhataplarınızı biliyor musunuz?

G- Projenin okulunuzda uygulanma süreci ile ilgili bilgilendirme yapılıyor mu?

Etkileşimli Tahta ve alt yapı kurulum süreci hakkında bilgilendirme yapılıyor mu? Tabletlerin dağıtımıyla ilgili sizlere ulaşan bir takvim var mı?

